

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 FORMY A OBSAHY MATERIÁLOV PRE VEREJNOSŤ	7
2.1 ANALYZOVANÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY	7
2.2 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PRE REALIZÁCIU PHRSR OBCE KALNIŠTE.....	9
2.3 DOKUMENTY SÚVISIACE S ROZVOJOM OBCE KALNIŠTE – ZAČLENENIE OBCE DO ÚZEMIA MAS TOPOĽA	16
3 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE.....	17
3.1 HISTÓRIA OBCE	17
3.2 SYMBOLY OBCE	18
3.3 PRÍRODNÉ POMERY	19
3.4 VYUŽITIE KRAJINY OBCE	19
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	21
3.6 CESTOVNÝ RUCH.....	22
3.7 OBYVTEĽSTVO A ŠTRUKTÚRA OSÍDLENIA.....	22
3.8 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	25
3.9 BÝVANIE – VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ.....	28
3.10 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE, ZDRUŽENIA A SPOLKY.....	29
3.11 ŠKOLSTVO.....	29
3.12 KULTÚRA A ŠPORT.....	30
3.13 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	30
3.14 EKONOMIKA OBCE	30
3.15 SAMOSPRÁVA.....	31
3.16 TRH PRÁCE.....	32
3.17 TECHNICKÁ, TECHNOLOGICKÁ A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	32

4 IDENTIFIKÁCIA VONKAJŠÍCH FAKTOROV A ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V OBCI	34
5 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR.....	38
6 SWOT ANALÝZY.....	38
 6.2 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVE DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE KALNIŠTE.....	43
 7 VÍZIA OBCE KALNIŠTE	45
 7.1 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE.....	45
 8 PROGRAMOVÁ ČASŤ	46
9 EX-ANTE HODNOTENIE.....	48
10 REALIZAČNÁ ČASŤ	50
11 AKČNÝ PLÁN	51
12 FINANČNÁ ČASŤ	51
13 ZÁVER	54

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1 Štruktúra operačných programov.....	10
Tabuľka 2 Pôdny fond riešeného územia za rok 2014.....	20
Tabuľka 3 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kalnište	22
Tabuľka 4 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov	24
Tabuľka 5 Vzdelanie	26
Tabuľka 6 Odvetvia hospodárstva	27
Tabuľka 7 Hospodáriace domácnosti	28
Tabuľka 8 Vybavenie obývaných bytov technickou infraštruktúrou.....	28
Tabuľka 9 Príjmy a výdavky obce	31
Tabuľka 10 Nezamestnanosť	32
Tabuľka 11 Technická infraštruktúra.....	33
Tabuľka 12 STEEP analýza	37
Tabuľka 13 Ex-post hodnotenie.....	38
Tabuľka 14 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v sociálnej oblasti	46
Tabuľka 15 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v hospodárskej oblasti.....	47
Tabuľka 16 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v environmentálnej oblasti	48
Tabuľka 17 Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2015 - 2024	51
Tabuľka 18 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení.....	52
Tabuľka 19 Indikatívny rozpočet - sumarizácia	53
Tabuľka 18 Postup tvorby PHRSR - záver	54

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA Č. 1 AKČNÝ PLÁN	56
PRÍLOHA Č. 2 ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	60
PRÍLOHA Č. 3 POUŽITÁ LITERATÚRA	62

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE KALNIŠTE

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2015 -2024

Formulár č.1 – Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište 2015 - 2024
Územné vymedzenie:	Prešovský kraj, okres Svidník, obec Kalnište ŠÚJ 519316
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	11.12.2015
Dátum platnosti:	Od 2015 - 2024
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	14.12.2015

Zdroj: vlastné spracovanie

KALNIŠTE	
ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
Kraj:	Prešovský
Okres:	Svidník
Región:	Prešovský samosprávny kraj
Poloha:	49°07'45"S 21°29'09"V
Nadmorská výška:	184 m.n.m.
Rozloha:	8,66 km ² (866 ha)
Počet obyvateľov:	553 (31.12.2014)
Hustota obyvateľstva:	63,84 obyv./km ²
NACIONÁLE	
PSČ:	087 01
ŠÚJ:	519316
EČV:	SK
Tel. predvoľba:	+421-54
OFICIÁLNE ADRESY	
Adresa:	Obec Kalnište – Obecný úrad Kalnište 30 087 01 Giraltovce
Web:	www.kalniste.ocu.sk
E-mail:	kalniste@centrum.sk
Telefón:	054/ 732 22 91
Fax:	054/ 732 22 91

1 ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHRSR) obce Kalnište bol vypracovaný v mesiacoch apríl 2015 – december 2015 v zmysle zákona č. 309/2014 z 15. októbra, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Novela stanovila metodiku a z nej vyplývajúcu novú štruktúru a postupy spracovania PHRSR.

PHRSR je východiskovým dokumentom pre tvorbu stratégií súvisiacich s čerpaním Európskych štrukturálnych investičných fondov (EŠIF) a to využívaním Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len EPFRV) prostredníctvom programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 (ďalej len PRV) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len EFRR) prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 (ďalej len IROP) ako i ďalších nižšie uvedených programov. Novelizovaný PHRSR obce Kalnište je základným dokumentom pre riadenie obce.

Je spracovaný na 5 rokov s výhľadom maximálne do roku 2024. PHRSR je výsledkom strategického plánovania, ktoré konkrétne napĺňa MSRÚ MAS TOPOĽA.

Tvorba PHRSR obce Kalnište vychádza z princípov:

- kvalitných a overených dát,
- komplexnej ekonomickej, sociálnej a ekologickej analýzy,
- partnerstva hlavných aktérov územia obce.

Celý proces spracovania PHRSR obce Kalnište na roky 2015 - 2024 a harmonogram realizácie jednotlivých častí je nastavený tak, aby umožňoval poslancom a občanom obce aktívne sa zúčastňovať na jeho tvorbe a takto zachytiť čo najviac podnetov, ktoré budú viesť k vyššej kvalite života v obci.

Formulár č. 2 Zámer a forma spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce KALNIŠTE na roky 2015 – 2024
Forma spracovania:	Dodávateľsky neziskovou organizáciou VIDIEK, Bardejovská 254, 087 01 Gíraltovce
Riadenie procesu spracovania:	Koordinátor spracovania – starosta obce Jozef Cauner Pracovná skupina za ekonomickú oblasť: Vedúci: Mgr. Jozef Kmec Členovia: Mária Macková, Mgr. Jana Bartová Pracovná skupina za environmentálnu oblasť: Vedúci: Ondrej Gdovin Členovia: Slavomír Novák, Ľubomír Gdovin Pracovná skupina za sociálnu oblasť: Vedúci: Ing. Jozef Kožlej Členovia: Mgr. Lenka Kovaľová, Ján Belák

Obdobie spracovania:	Podľa harmonogramu
Financovanie spracovania:	Náklady na dodávateľské spracovanie spolu: 350 EUR na základe Mandátnej zmluvy č. 17/2015 zo dňa 15.06.2015 Náklady na tlač spolu : 50 Eur Náklady na publicitu spolu: 20 Eur Náklady na pracovné stretnutia: 30 Eur

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č.3 Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Zámer spracovania PHRSR bol schválený Obecným zastupiteľstvom 05.06.2015 uznesením č. 17,

ako základný a kľúčový strednodobý rozvojový dokument ktorý:

- bude cielené a koncepcne usmerňovať a podporovať ekonomický, environmentálny a sociálny rozvoj obce,
- jasne stanoví priority a ciele za účelom realizácie strednodobého a trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych nekoordinovaných rozhodnutiach,
- zahrnie výstupy z Miestnej stratégie rozvoja územia MAS Topoľa a regionálnych a národných dokumentov,
- konkrétne a jasne sformuluje predstavu a víziu o budúcnosti obce Kalnište do roku 2024.

ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

2 FORMY A OBSAHY MATERIÁLOV PRE VEREJNOSŤ

Informovanie verejnosti je zabezpečované v úzkej súčinnosti pri tvorbe Miestnej stratégie rozvoja územia MAS Topoľa, o. z., ktorého členom je i obec Kalnište, najmä v uverejňovaných článkoch v Giraltovscom spravodajcovi, regionálnom týždenníku Dukla, obecných rozhlasoch a informačných tabuliach, spoločných stretnutiach a pod. Veľká pozornosť bola venovaná príprave anketových materiálov, prieskumov verejnej mienky, dotazníkom pre širokú verejnosť a záujmové skupiny, informačným formulárom, tabuľkám, novinovým článkom a stretnutiam s odborníkmi v súčinnosti pri spracovaní MSRÚ i občanmi Kalništa.

Na stretnutiach so spracovateľmi PHRSR konkrétne riešili a hodnotili aktuálny stav obce, hľadali a analyzovali vnútorné a vonkajšie činitele ovplyvňujúce súčasný stav obce, hľadali východiská z terajšej situácie a postupne vytvárali víziu obce do roku 2024, najmä v oblasti hospodárskej, environmentálnej a sociálnej.

Počas prípravy PHRSR boli v obci zorganizované verejné stretnutia s občanmi, súkromným sektorom a poslancami za účelom ich participácie na vízii a strategických cieľov v rámci spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

2.1 Analyzované koncepčné dokumenty

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište patrí medzi základné dokumenty podporujúce regionálny rozvoj v SR, ako súčasť sústavy členenej na strategické dokumenty vypracované na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí.

Východiskové podklady v rámci podpory regionálneho rozvoja na:

I. Miestnej úrovni: (NUTS I)

- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište,
- Územný plán obce,
- Program odpadového hospodárstva obce
- Rozpočet obce
- Miestna stratégia rozvoja územia MAS Topoľa.

II. Regionálnej úrovni: (NUTS III)

Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na programové obdobie 2014 - 2020, ktorý je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s Regionálnou integračnou územnou stratégiou, ktorý :

- cielene a koncepčne usmerňuje a podporuje celkový ekonomický a sociálny rozvoj Prešovského samosprávneho kraja,
- jasne stanovuje priority a ciele za účelom realizácie strednodobého trvalo udržateľného rozvoja založeného na cielenej stratégii a nie na náhlych a nekoordinovaných rozhodnutiach,

- zahrňuje najdôležitejšie výstupy z RIUS Prešovského samosprávneho kraja 2014 - 2020,
- zohľadňuje aktuálne trendy a akceptuje požiadavky európskych štruktúr a iniciatív, ako aj aktuálnu ekonomickú a sociálnu situáciu v SR, PSK i v jeho jednotlivých okresoch.

III. Národnej úrovni: NUTS (I)

Národná stratégia regionálneho rozvoja do roku 2020 a jej aktualizácia

Cieľom aktualizácie je spoločné priebežné hodnotenie vývoja politik regionálneho rozvoja na štátnej a regionálnej úrovni ôsmich vyšších územných celkov (NUTS 2) za obdobie od jeho prijatia v roku 2010 a súčasnej aktualizácie s ohľadom na plnenie cieľov NRSR SR. Cieľom je zároveň zohľadnenie tvorby komplexnej vládnej politiky, podpory regionálneho rozvoja na obdobie na roky 2014 – 2020 a zosúladenie priorít Národnej stratégie s obsahovým dokumentom EÚ – Stratégia Európa 2020.

1. Partnerská dohoda určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie.
2. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre Programové obdobie 2014 – 2020:
  - a. Integrovaný regionálny operačný program “IROP” - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
  - b. Sektorový operačný program, je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.

Ostatné programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 ktorej cieľom je: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast,
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,

- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

2.2 Finančné zabezpečenie pre realizáciu PHRSR obce Kalnište

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje:

- na mikroregionálnej úrovni združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obce Kalnište a súkromného sektoru,
- z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov,
- alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov i so súkromným sektorom.

Doplňkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie doplnkové zdroje, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu alebo nie sú podporované vôbec.

Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona č. 369/1990 Z. z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.

Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov a zdrojov štrukturálnych fondov Európskej únie.

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište boli použité prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Štatistického úradu SR.

Obec Kalnište má vytvorené možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí tzv. Pozičného dokumentu:

Prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ, Partnerskej dohody a Operačných programov.

Tabuľka 1 Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ/investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (Val)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR,ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRRSR	MF SR	2 7 a, b, c, d	KF,EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVRSR	MV SR	9	EFRR,ESF
				8,9,10	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠSR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽPSR	MDVRRSR	4c	KF,EFRR
			MHSR	4,7 e	
				4,5,6	
			MVSR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRVSR	MKSR	6c	ESF,EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10,	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR,ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRVSR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRVSR			EFNRH
10	Európska územná	RO budú určené zo strany EK			EFRR

	spolupráca		
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK	EFRR

Zdroj: vlastné spracovanie

Priority operačných programov:

OP VÝSKUM A INOVÁCIE

PRIORITNÁ OS 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry (výskum a inovácia) a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä európskeho záujmu.

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Podpora podnikateľských investícií do inovácií a výskumu, **tvorba prepojenia a synergií** medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, **vytvárania sietí, klastrov** a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií.

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP s cieľom zapojenia do rastu a inovácií.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií.

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne projekty žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez národné projekty):

- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (LFA)
- Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Platby za životné podmienky zvierat
- Platby Natura 2000.

OP KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

INTEGROVANÝ REGIONÁLNY OPERAČNÝ PROGRAM

PRIORITNÁ OS 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov.

PRIORITNÁ OS 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné.

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy.

PRIORITNÁ OS 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území.

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

PRIORITNÁ OS 4: Bratislavský kraj

PRIORITNÁ OS 5: Technická pomoc

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA SR-ČR

PRIORITNÁ OS 1: Využívanie inovačného potenciálu

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1 Investície do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a celoživotného vzdelávania (10)

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2 Podpora podnikania a investícií do výskumu a vývoja, a rozvoja prepojení a synergie medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vyššieho vzdelávania (1b)

PRIORITNÁ OS 2: Dopravná dostupnosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1 Zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom napojenia na sekundárnych a terciárnych uzlov do TEN-T infraštruktúry (7b)

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2 Rozvoj ekologicky citlivých a nízko uhlíkových dopravných systémov vrátane riečnej a morskej dopravy, prístavov a multimodálnych prepojení (7c)

PRIORITNÁ OS 3: Kvalitné životné prostredie pre obyvateľov

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva (6c)

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2 Ochrana a obnova biodiverzity, ochrana a obnova pôdy a propagácia služieb ekosystémov vrátane NATURA 2000 a zelenej infraštruktúry (6d)

PRIORITNÁ OS 4: Rozvoj miestnych iniciatív

INVESTIČNÁ PRIORITA 4.1 Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektívnej verejnej správy – Fond malých projektov

PRIORITNÁ OS 5: Technická pomoc

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

Veľmi dôležitý dokument, ktorý vytvára priestor pre prípravu a realizáciu PHRSR obcí. Obec Kalnište môže čerpať z operačného programu PRV, ktorý spolu s IROP vytvára možnosť multifondového čerpania prostriedkov, ako i z iných operačných programov.

PRV je strategický dokument ktorý zahŕňa:

- Systém riadenia CLLD - Miestny rozvoj vedený komunitou. Je nástroj na zapájanie aktérov (obyvateľov) do rozhodovania o sociálnom, environmentálnom a ekonomickom rozvoji obce Kalnište. Je založený na princípe riadenia zdola – nahor, metódou LEADER,
- LEADER - je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Základnou myšlienkou je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu i územia obce a jeho vnútorných zdrojov. O rozvoji územia teda pri uplatňovaní prístupu zdola – nahor rozhodujú miestni aktéri z územia,
- Systém riadenia Programu rozvoja vidieka.

Základné priority rozvoja vidieka

Program rozvoja vidieka SR na roky 2014-2020 je súčasťou Spoločnej poľnohospodárskej politiky, ktorá stojí na dvoch pilieroch. Prvý z nich pozostáva z nástrojov súvisiacich s fungovaním poľnohospodárskych trhov a potravinového dodávateľského reťazca, s priamymi platbami, ako aj dobrým poľnohospodárskym a environmentálnym stavom. Uvedené opatrenia spoločne tvoria podstatu podpory poľnohospodárov v EÚ, ako aj základy fungujúceho udržateľného poľnohospodárstva v rámci celej EÚ.

Druhým pilierom SPP je politika rozvoja vidieka, ktorej cieľom je zlepšovať konkurencieschopnosť pôdohospodárstva, udržateľné spravovanie prírodných zdrojov, opatrenia na ochranu klímy, ako aj vyvážený územný rozvoj vidieckych oblastí. Táto je vykonávaná prostredníctvom projektových a neprojektových opatrení prostredníctvom Operačných programov a ich realizáciou.

Dôležitým prvkom reformy politiky súdržnosti EÚ je koncentrácia zdrojov z budúcich fondov EÚ na obmedzené množstvo priorít s jasnými výsledkami. Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Európskej komisie je najúčelnejšie využiť fondy Spoločného strategického rámca EÚ na podporu týchto oblastí:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Celkové disponibilné zdroje na realizáciu PRV na programovacie obdobie sú vo výške 5 248 058 917 EUR.

Z toho:

- I. Pilier - Priame platby 3 054 205 654 EUR, Program rozvoja rastlinnej a živočíšnej výroby 114 258 134 EUR
- II. Pilier – Program rozvoja vidieka 2 079 595 129 EUR. Plnenie priorít PRV SR 2014 – 2020
- Projektové opatrenia spolu 1 008 742 740 EUR z toho vyčlenené pre obce 119 500 000 EUR
- Neprojektové opatrenia spolu 232 722 389 z toho vyčlenené pre obce 104 783 019 EUR

Uvedené zdroje uvádzame, aby aktéri pri spracovaní PHRSR vedeli, akú možnosť majú využívať zdroje pre rozvoj samotnej obce.

2.3 Dokumenty súvisiace s rozvojom obce Kalnište - začlenenie obce do územia MAS TOPOĽA

Stručný popis územia MAS TOPOĽA:

Územie verejno - súkromného partnerstva MAS Topoľa sa nachádza v severovýchodnej časti SR a pozostáva z 20 obcí (17 obcí v okrese Svidník, 3 obce v okrese Bardejov) a 1 mesta. Administratívno-správne je územie zaradené do Prešovského samosprávneho kraja. Združenie týchto obcí v celistvom území je typicky vidieckeho charakteru, kde len mesto Giraltovce má štatút mesta. Najväčšou obcou je obec Kračúnovce s 1203 obyvateľmi a najmenšia je obec Kobylnice s počtom obyvateľov 98. Ďalej do združenia patria nasledovné obce s počtom obyvateľov k 31.12.2014: Brezov (389 obyv.), Dukovce (264 obyv.), Fijaš (138 obyv.), Kalnište (556 obyv.), Kuková (723 obyv.), Lascov (538 obyv.), Lúčka (513 obyv.), Lužany pri Topli (260 obyv.), Marhaň (948 obyv.), Matovce (123 obyv.), Mičakovce (148 obyv.), Okružle (648 obyv.), Radoma (444 obyv.), Soboš (148 obyv.), Štefurov (111 obyv.), Valkovce (219 obyv.), Železník (467 obyv.), Želmanovce (339 obyv.).

Hustota osídlenia dosahuje 80 osôb na 1 km², čo je oproti priemeru SR menej o 30 osôb na 1 km² a menší o 9 osôb oproti priemeru PSK. Nadmorská výška obcí je v priemere od 160 do 280 m n. m. Najnižší bod je v katastrálnom území Mičakovce – osada Tarbaj 170 m.n.m., najvyšší bod je Kamenná Soboš s nadmorskou výškou 485 m.n.m.

Rozloha územia je 15 617 ha. Z čoho 53,57 % zaberá poľnohospodárska pôda, 37,98 % lesná pôda, 2,32 % vodné plochy, 4,08 % zastavané územie a 2,05 % ostatné územie.

Na základe uvedenej štruktúry je v území rozvinutá poľnohospodárska výroba a drevospracujúci priemysel. Nerastné bohatstvo územia je vo veľkej miere nepreskúmané. V súčasnosti je zastúpené ložiskami štrkopieskov, v obmedzenom množstve tehliarskych surovín a pieskovcov.

3 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec súčasťou okresu Svidník a Vyššieho územného celku Prešov.

Základná charakteristika obce Kalnište (k 31.12.2014)	
Kód obce	519316
Názov okresu	Svidník
Názov kraja	Prešovský samosprávny kraj
Štatút obce	obec
PSČ	087 01
Telefónne smerové číslo	+421-54
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1363
Nadmorská výška obce	184 m.n.m.
Celková výmera územia obce [m2]	8662682
Hustota obyvateľstva na km2	63,84
Zdroj: OcÚ Kalnište	

Obec Kalnište je vytvorená jedným sídlom a jedným katastrálnym územím, ktoré združuje občanov s trvalým pobytom, podnikateľov a členov občianskych a záujmových združení. Obec je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja a po územnej reorganizácii od roku 1997 patrí do okresu Svidník.

Pri výkone samosprávy sa riadi ustanoveniami zákona č. 369/1990 Zb. Obec má volené sedem členné zastupiteľstvo. Štatutárnym zástupcom obce je starosta obce Jozef Cauner.

Zastupiteľstvo, starosta obce, členovia komisií, podnikatelia a zástupcovia združení vytvárajú spolu s aktívnymi občanmi tvorivú silu pri zabezpečovaní a spracovaní PHRSR, ktorý sa spracováva v súlade s prioritami a cieľmi ustanovenými v Národnej stratégii rozvoja SR, s PHRSR Prešovského samosprávneho kraja ako i s MSRÚ MAS TOPOĽA. Týmto sa vytvára optimálny priestor pre dosiahnutie lepších životných podmienok obyvateľov obce, najmä rozvojom podnikateľských aktivít s cieľom znižovania nezamestnanosti a to využívaním vlastných prírodných a ľudských zdrojov, efektívnym využitím vlastných a cudzích finančných zdrojov zo ŠR a Eurofondov v programovacom období 2014 – 2020.

Realizáciou týchto opatrení je predpoklad dosiahnutia strategického cieľa , ktorý obyvatelia Kalnišťa chcú dosiahnuť v roku 2024.

3.1 HISTÓRIA OBCE

Prvé písomné zmienky o obci sa našli v darovacích listinách z roku 1363 a viažu sa k rodine Kálnássy, ktorá usadlosť i pozemky vlastnila. Viaceré podoby pomenovania obce – Kalnas, Kálnas, Kalnisth, Kalnosch, Kalnisch, Kálnás, Kalnište – majú svoje historické zdôvodnenie. Pôvodná osada mohla vzniknúť niekedy v 12.-13. storočí na slovanskom podloží a je to tvar Kálnás, ktorý sa udržal až do 19.storočia. Nemecké podoby názvu sú známe až z 18. storočia. Slovenská podoba Kalnište je novodobá.

Už v roku 1412 sa tu spomína mlyn. Okolo roku 1600 sa spomína iba 18 obývaných poddanských domov, zemianská kúria, kostol, fara, škola a mlyn. Aj v ďalších písomnostiach zo 14.-16. storočia sa vyskytuje iba tvar Kálnás. Približne v roku 1650 založili Kálnássyovci v obci Kálnás rodinný cintorín, kde posledným pochovaným bol Ján (1754-1839), jeho náhrobok sa zachoval dodnes a patrí k registrovaným národným historickým pamiatkam. Do pamätného fondu nehnuteľností z roku 1968 boli zaradené aj kaštieľ, kúria a zvon. Kaštieľ dal postaviť Alexander Kálnássy v roku 1774. V súčasnosti je kaštieľ v havarijnom stave a chátra. Kúria pochádza z 18. storočia a ide o barokovo-klasicistickú budovu. Kúriu dali postaviť Kolosyovci, ktorí od Kálnássyovcov po roku 1898 odkúpili celý majetok. V 60. rokoch bola kúria zbúraná.

Až začiatkom 20. storočia sa spomínajú sedliaci, ktorí si prenajímali panské polia. Z remesiel sa uvádza predovšetkým kováč a mlynár. Obyvatelia rozprávali šarišským nárečím. Domy boli zrubové omazané hlinou a zastrešené slamenou strechou. Na dvore stála studňa s rumpálom. V roku 1929 sa odovzdala do užívania jednotriedna škola. V tridsiatych rokoch bola založená knižnica, hasičský zbor a začala sa písať kronika obce (1936), mala názov Pamätná kniha obce Kálnist. Druhá svetová vojna otriasla dedinou. Kalnište bolo oslobodené v januári 1945. V roku 1948 sa vykonala elektrifikácia, o rok na to sa zaviedlo telefonické spojenie. V roku 1956 bol odovzdaný do užívania kultúrny dom. Umiestnené sú v ňom úrady, jedáleň i predajňa potravín. V roku 1970 bolo založené JRD. Obnovuje sa komunikácia a sieť verejného osvetlenia. Dokončila sa budova materskej školy a požiarnej zbrojnice. Začala sa výstavba kanalizácie, regulácie miestneho potoka. Po roku 1989 sa ďalej buduje kanalizácia, vodovod, rekonštruje sa elektrická sieť a dedina sa plynofikuje. Nemožno zabudnúť ani na školu, materskú školu a obecný úrad, na čele ktorého od roku 1990 stojí starosta František Štang. Aj jeho zásluhou vychádza informačný bulletin o obci Kalnište.

3.2 SYMBOLY OBCE

Erb obce

V zelenom štíte strieborné prekrížené sekery so zlatými poriskami, prevýšené piatimi zlatými klasmi obopäťtými strieborným kosákom so zlatou rukoväťou. Znamenie na erbe rozpracováva zamestnanecký motív, pripomínajúci tradičné poľnohospodárstvo a prácu v lese. Erb bol prijatý obecným zastupiteľstvom v roku 2000 a je zapísaný v Heraldickom registri SR pod číslom HR: K-175/2000. Autormi erbu sú Peter Kónya, Sergej Pančák a Leon Sokolovský.

Vlajka

Vlajka obce pozostáva z troch pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, žltej, modrej a bielej. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvoma zastrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

3.3 PRÍRODNÉ POMERY

Kalnište je potočná rádová dedina na východnom Slovensku, v juhozápadnej časti okresu Svidník. Rozprestiera sa neďaleko mesta Giraltovce, v južnej časti Nízkych Beskýd, v údolí rieky Topľa. Stred obce má nadmorskú výšku 210 m n. m. Nadmorská výška v okolí sa pohybuje od 180-380 m. Východná časť kalništského chotára je rovinatá, západná je mierne zvlnená. Na severozápadnej strane sa tiahne agátový a na severe listnatý les. Ostatok tvoria lúky a polia.

Obcou preteká Viničný potok s prítokom zvaným Mikľov potok. Neďaleko za obcou tečie rieka Topľa. Pre celú oblasť je typická karpatská flóra s listnatými lesmi. Geomorfologicky patrí obec do Ondavskej vrchoviny, ktorá je súčasťou subprovincie Nízkych Beskýd. Horniny v Kalništskom chotári vznikli v geologickom období treťohôr pred 67 – 23 mil. rokov. Na flyšovom súvrství ílovcov a pieskovcov vplyvom geologických činiteľov vznikali uloženiny – hliny – ílovito – piesčité a čisto ílovité a náplavové uloženiny Tople – štrky a piesčito – hlinitá zemina.

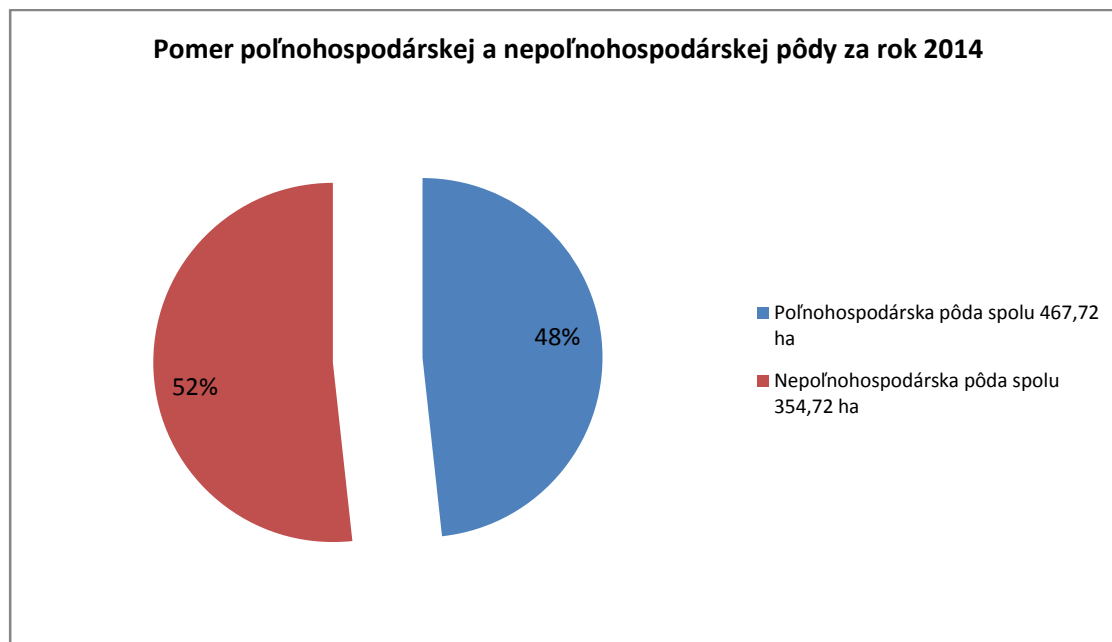
Celá oblasť leží v miernom teplotnom pásme a jeho klíma patrí k teplému horskému klimatogeografickému typu. Podnebie oblasti je vnútrozemské. Priemerná ročná teplota sa pohybuje od 6 – 8 stupňov. Počet dní s teplotou nad 25°C je 50 – 80 dní.

Množstvo zrážok charakterizuje územie obce ako mierne vlhké a chladnejšie. Najmenej zrážok je v zime. Snehová prikrývka trvá v priemere necelých 60 dní. Vetry prevládajú severných a južných smerov.

3.4 VYUŽITIE KRAJINY OBCE

Celková plocha riešeného územia je tvorená z 52 % nepoľnohospodárskou pôdou o výmere 448,11 ha a zvyšných 48 % predstavuje poľnohospodárska pôda s výmerou 418,16 ha.

Graf 1 Pomer poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy za rok 2014

Zdroj: www.katasterportal.sk

Pôdny fond riešeného územia nám znázorňuje nasledujúca tabuľka. Najväčšiu časť poľnohospodárskej pôdy tvorí orná pôda (27,77 %) a trvalo trávne porasty (17,55 %). Malú časť tvoria

záhrady (2,64 %) a ovocné sady (0,31%). V súvislosti s tým, že dané územie sa nachádza v mierne teplotnom pásme, ktorého klíma je zaradená do teplotne horského typu, sa tu nevyskytujú chmelnice ani vinice. V rámci nepoľnohospodárskej pôdy tvoria najväčšiu časť lesné pozemky (42,40 %) ďalej vodné plochy (3,40 %), zastavané plochy (3,26 %) a ostatné plochy (2,67 %). Lesné pozemky sú vo vlastníctve urbariátov, cirkvi, súkromných vlastníkov a štátu. Jednotlivé správy lesa zabezpečujú jeho správnu funkciu, ochranu a prirodzenú obnovu.

Tabuľka 2 Pôdny fond riešeného územia za rok 2014

Pôdny fond	Rozloha (ha)	Rozloha (%)
Poľnohospodárska pôda		
- orná pôda	240,58	27,77
- chmelnice	0	0
- vinice	0	0
- záhrady	22,88	2,64
- ovocné sady	2,72	0,31
- trvalo trávne porasty	151,98	17,55
Poľnohospodárska pôda spolu:	418,16	48,27
Nepoľnohospodárska pôda		
- lesné pozemky	367,32	42,40
- vodné plochy	29,46	3,40
- zastavané plochy	28,21	3,26
- ostatné plochy	23,12	2,67
Nepoľnohospodárska pôda spolu:	448,11	51,73
Celkom:	866,27	100

Zdroj: www.katasterportal.sk

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodársku pôdu spravuje Poľnohospodárske a roľnícke družstvo ROVINA so sídlom v Brezove. Trend zameriavania sa na chov oviec spôsobil zmenu využitia poľnohospodárskej pôdy na ťažšie prístupných svahoch na trvalo trávnaté porasty. V katastri sa poľnohospodárska výroba zameriava na produkciu obilovín, viacročných krmovín, slnečnice a hrachu. Z krmovín majú v štruktúre osevu najväčšie zastúpenie kukurica na siláž, ďatelinotvárne miešanky a ďatelina.

V ovčine sa chová 320 – 350 oviec. V areáli mechanizačného strediska je benzínová pumpa, dielne a sklad. Areál je v susedstve s poľnohospodárskym mechanizačným strediskom firmy VK Slovakia, s. r. o., ktorá vlastní poľnohospodársku linku na spracovanie poľnohospodárskych produktov.

Lesníctvo

Kataster obce pokrýva 367,32 ha lesa. K plošne najrozšírenejšej skupine zaberajúcej centrálnu časť územia patria bukové lesy. Druhou najrozšírenejšou skupinou sú dubovo-bukové lesy, ktoré sa vyskytujú v južnej a juhozápadnej časti. Okrem týchto prevládajúcich skupín sa na území zriedkavo vyskytuje smrek, jelša, lipa, javor, hrab.

Z oblasti fauny prevláda vysoká zver (jelenia a srnčia) a diviacia.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ochrana kvality ovzdušia

Najväčším problémom je tu lokálne vykurovanie domácností tuhým palivom aj napriek tomu, že obec už má zrealizované plynofikačné rozvody. Vplyvom toho dochádza najmä v zime k zhoršeniu kvality ovzdušia. V širšom okolí od obce sa nenachádzajú významnejší znečisťovatelia vzduchu.

Občania aj predstavitelia obce začínajú výraznejšie uvažovať o využívaní ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých, ale hlavne lacnejších palív a energií, napr. obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Najvhodnejšou je biomasa, palivové drevo a drevný odpad. Stúpa záujem aj o alternatívne zdroje energie (slnecná energia, veterná energia, tepelné čerpadlá, bioplyn...). Zatiaľ sú využívané nepatrne a aj v blízkej budúcnosti budú mať iba charakter doplnujúceho spektra klasických palív a energie.

Ochrana kvality vôd

Pozdĺž prieťahu povodia rieky Topľa nie sú významnejší znečisťovatelia vôd. Tými najzávažnejšími je mesto Bardejov – nedostatočné čistenie odpadových vôd z mestskej ČOV a priemyselné prevádzky. V priebehu svojej trasy sa kvalita znečistenia zlepšuje. V Kalništi však problémom zostáva neukončená verejná kanalizácia a čistiareň jej odpadových vôd. Splaškové vody z domácností sú vo väčšine prípadov vyústené do nevyhovujúcich a kapacitne nepostačujúcich žump a septikov, resp. do cestných priekop a povrchových vôd. Z plošných zdrojov znečistenia je to najmä ovčín.

Odpadové hospodárstvo

Obec nemá významného producenta komunálneho odpadu. Podľa Programu odpadového hospodárstva sa zberom TKO a separovaným zberom na území obce zaoberá a zber realizuje Mestský podnik služieb Giraltovec. Odpad je vyvážaný na riadenú skládku TKO v Petrovciach, okres Vranov nad Topľou, ročne cca 34 ton.

Obec je zapojená do separovaného zberu. V súčasnosti obyvatelia triedia sklo, plasty, autobatérie, bielu techniku, bioodpad, žiarivky atď.

Chránené územia

V katastri obce sa nenachádzajú žiadne chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Pre riešené územie platí 1. stupeň územnej ochrany podľa zákona OPaK. Z území siete NATURA 2000, sa v uvedenom území nachádza navrhovaný SKUEV 0757.Topľa (tzv. B-etapa). Uvedené navrhované územie európskeho významu sa nachádza v úseku rieky Topľa, medzi Bardejovom a Giraltovcami. Predmetom ochrany je komplex biotopov jaseňovo – jelšových podhorských lesov, vysokobylinných spoločenstiev vlhkých lúk, brehových porastov a drevinnej vegetácie. V katastrálnom území sa tiež nachádza trávinnobylinný biotop národného významu – Lk3 - mezofilné pasienky a spásané lúky, trávinnobylinný biotop európskeho významu – Lk1 - nížinné a podhorské kosné lúky (6510) a lesný biotop európskeho významu – Ls5.1 - bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (9163).

3.6 CESTOVNÝ RUCH

Obec Kalnište sa nenachádza na frekventovanej trase cestovného ruchu a má jedno pohostinstvo. Iné zariadenia cestovného ruchu tu neexistujú. Napriek tomu poloha obce poskytuje obyvateľom primeranú dostupnosť k všetkým turisticky atraktívnym miestam. Obec má predovšetkým predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu vo vidieckom prostredí. Poloha obce umožňuje kombinácie návštev Nízkych Beskýd na turistické vychádzky pre spoznávanie prírodných krás počas celého roka, zber lesných plodov počas letných a jesenných mesiacov. V okolí nie sú však vybudované, udržiavané ani značené turistické chodníky.

Supraštruktúru cestovného ruchu nachádzame vo voľných ubytovacích a stravovacích kapacitách rodinných domov a domácej produkcií poľnohospodárskych plodín. Rodinné domy sú dobre vybavené po stránke technickej aj hygienickej, žiada sa zlepšiť ich estetickú stránku. Veľkým problémom je však nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb vidieckeho cestovného ruchu.

Obec má aj výbornú polohu pre návštevy Bardejova (42 km), mesta, ktorého historické jadro je zapísané vo svetovom zozname pamiatok kultúrneho dedičstva UNESCO, Prešova s pozoruhodnou renesančnou mestskou pamiatkovou rezerváciou. Turisticky príťažlivé v letnom období je aj vodné dielo Domaša, vhodné na plážovú rekreáciu a na rybolov. Medzi ďalšie turisticky atraktívne miesta patria: Dukliansky priesmyk (50 km), bývalé kúpele Šarišský Štiavnik (20 km) a drevené kostolíky východného obradu.

3.7 OBYVATEĽSTVO A ŠTRUKTÚRA OSÍDLENIA

Analýza demografického vývoja v obci Kalnište, vychádzajúc z údajov v Tabuľke 3, poukazuje na pomerne stabilný vývoj počtu obyvateľov za posledných 7 rokov. Najvyšší podiel tvorí každý rok obyvateľstvo v produktívnom veku (15 – 64 rokov).

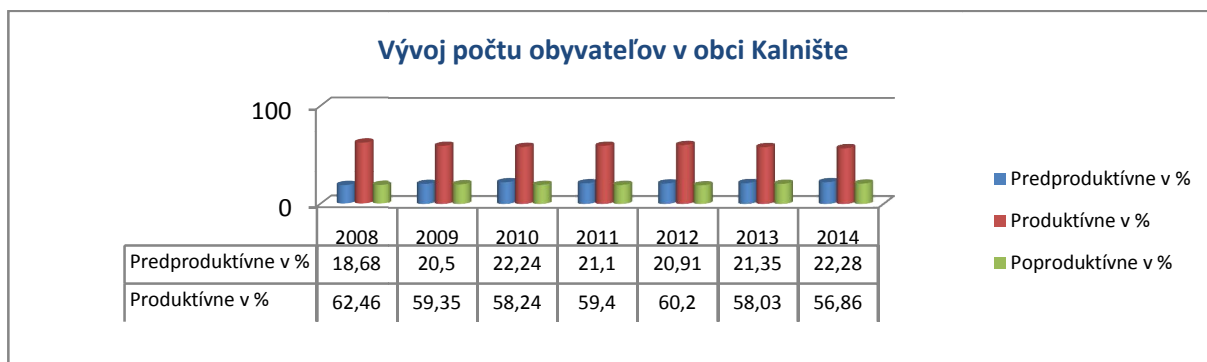
Tabuľka 3 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kalnište

OBYVATEĽSTVO					
rok	pohlavie	predproduktívne v %	produktívne v %	poproduktívne v %	spolu v %
2014	muži	11,31	30,6	8,45	50,36
	ženy	10,97	26,26	12,41	49,64
2013	muži	10,95	31,57	8,58	51,1
	ženy	10,40	26,46	12,04	48,9
2012	muži	10,73	30,55	8,91	50,19
	ženy	10,18	29,45	10,18	49,81
2011	muži	11,27	30,41	9,12	50,8
	ženy	9,83	28,99	10,38	49,2
2010	muži	11,03	30,92	7,59	49,54
	ženy	11,21	27,32	11,93	50,46
2009	muži	9,07	30,67	9,62	49,36
	ženy	11,43	28,68	10,53	50,64
2008	muži	8,97	32,97	9,34	51,28
	ženy	9,71	29,49	9,52	48,72

Zdroj: OcÚ Kalnište

Graf 2 nám znázorňuje vývoj počtu obyvateľov v obci Kalnište za posledných sedem rokov, kde môžeme vidieť iba malé odchýlky.

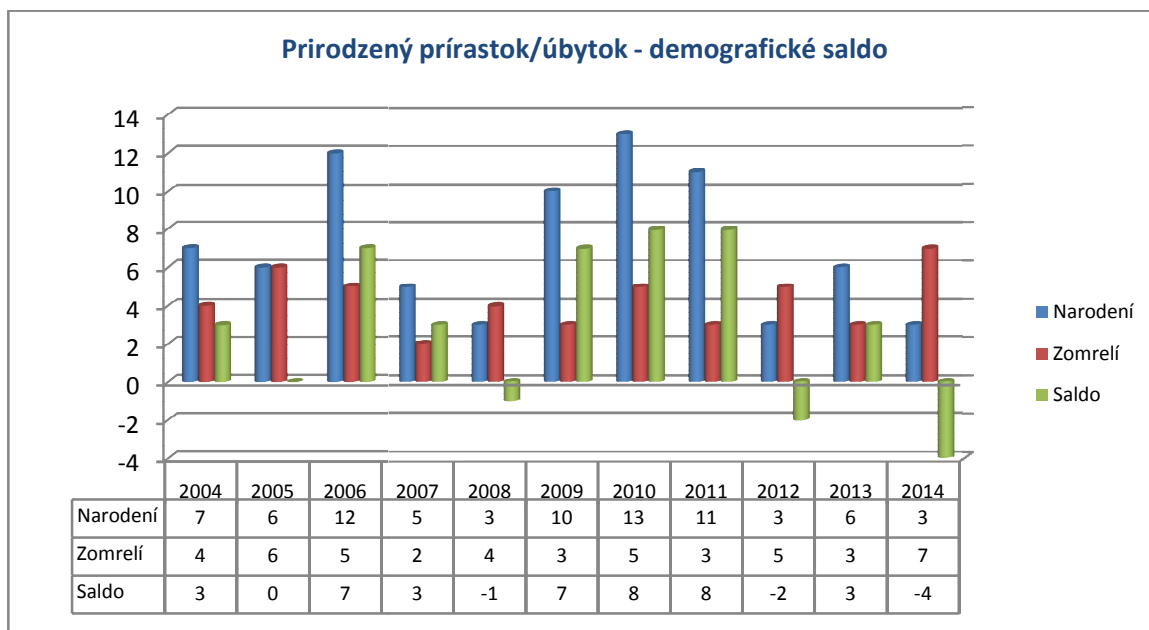
Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kalnište

Zdroj: OcÚ Kalnište

Prírodný prírastok ako výsledok reprodukcie obyvateľstva, ktorý predstavuje rozdiel medzi počtom živonarodených a zomrelých obyvateľov dosahuje v poslednom období rokov 2004-2014 nasledujúce hodnoty, ktoré uvádza Graf 3.

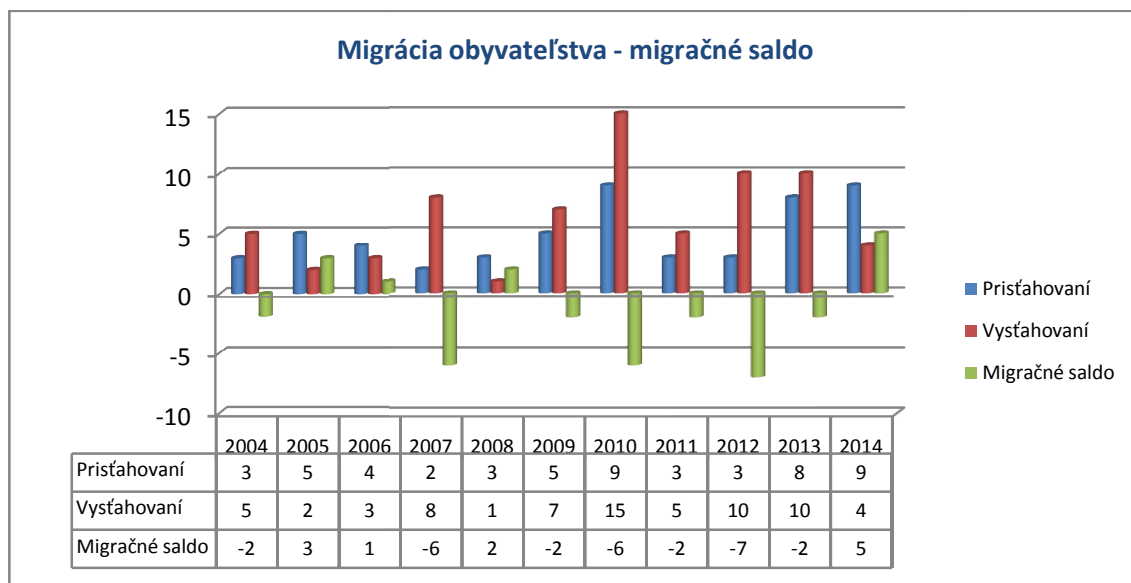
Graf 3 Prírodný prírastok/úbytok

Zdroj: OcÚ Kalnište

V rámci migrácie obyvateľov Kalnišťa dochádza v priebehu rokov 2004 - 2014 v prevažnej miere k odsťahovalectvu. K prisťahovalectvu dochádza len v rokoch 2005, 2006, 2008 a 2014. Celkovo sa do Kalnišťa prisťahovalo 54 obyvateľov a odsťahovalo 70 obyvateľov.

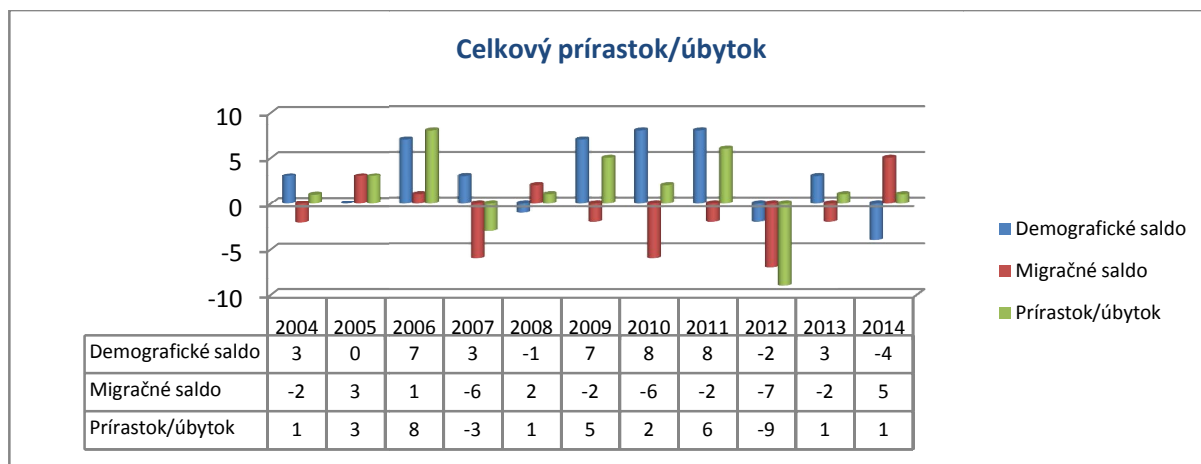
Graf 4 Migrácia obyvateľstva

Zdroj: OcÚ Kalnište

Celkový prírastok obyvateľstva je súčet prirodzeného prírastku a migračného salda. V obci Kalnište v období rokov 2004 – 2014 prevažovali pozitívne hodnoty celkového prírastku. Celkové úbytky pozorujeme iba v rokoch 2007 a 2012.

Graf 5 Celkový prírastok/úbytok

Zdroj: OcÚ Kalnište

Tabuľka 4 Predpokladaný vývoj počtu obyvateľov

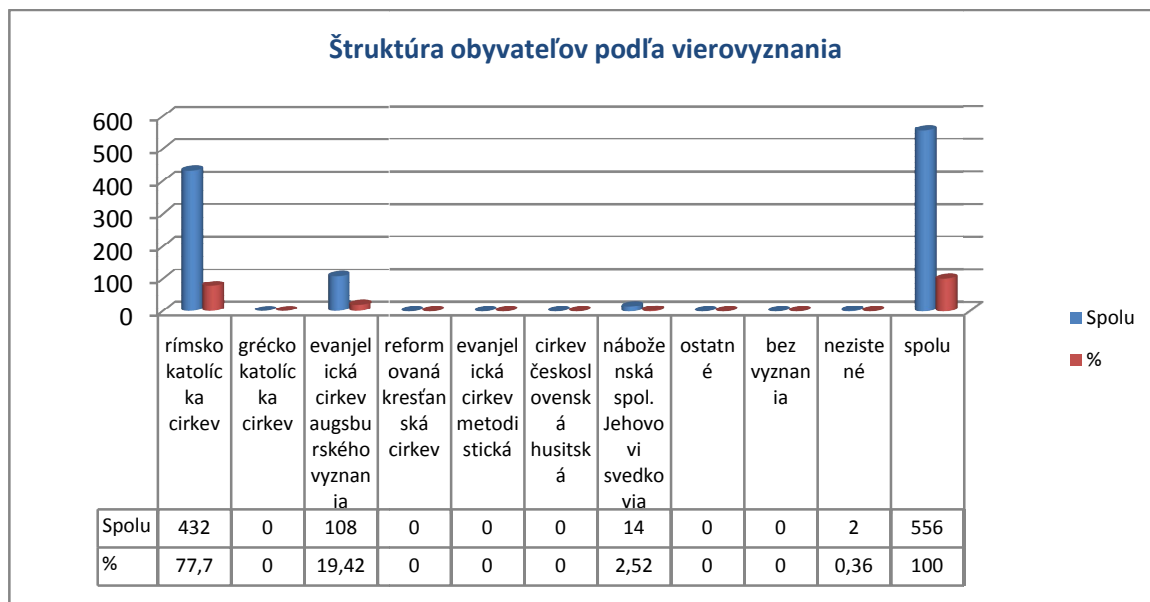
Rok	2020	2040
Počet obyvateľov	568	600

Zdroj: OcÚ Kalnište

Z celkového počtu obyvateľov tvoria najpočetnejšiu skupinu obyvatelia rímskokatolíckeho vierovyznania (77,7 %). Evanjelického vierovyznania je 19,42 % obyvateľov a ku gréckokatolíckemu vierovyznaniu sa hlási 2,52 % obyvateľov.

Graf 6 Štruktúra obyvateľov podľa vierovyznania

Zdroj: OcÚ Kalnište

Z pohľadu národností sa 555 obyvateľov obce hlási k slovenskej národnosti., 1 obyvateľ k českej národnosti. Z hľadiska národností tu tým pádom nedochádza k žiadnym konfliktom.

Graf 7 Národnosti, menšiny

Zdroj: OcÚ Kalnište

3.8 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

Vzdelanie má priamy súvis s úspešným uplatnením sa na trhu práce. Tak, ako nižšie vzdelanie nesie v sebe vyššie riziko nezamestnanosti, vyššie vzdelanie prináša neporovnateľne vyššie možnosti uplatnenia sa na trhu práce.

Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti a odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery. S nárastom počtu vysokých škôl rastie aj vzdelanostná štruktúra obyvateľstva. V obci Kalnište má 27,7 % obyvateľstva ukončené učňovské vzdelanie (bez maturity), 7,91 % úplné stredné odborné (s maturitou), 16,91 % predstavujú deti do 16 rokov, 21,58 % základné, 3,06 % vysokoškolské (bakalárske), 4,32 % vysokoškolské (magisterské, inžinierske, doktorské, doktorandské), 4,14 % úplné stredné učňovské (s maturitou), 1,79 % úplné stredné všeobecné. Ostatní bez udania školského vzdelania tvoria 4,68 % a 1,44 % obyvateľstva je bez školského vzdelania. Vid'. Tabuľka 5.

Tabuľka 5 Vzdelanie

Najvyššie skončený stupeň školského vzdelania	spolu	v %
základné	120	21,58
učňovské (bez maturity)	154	27,7
stredné odborné (s maturitou)	31	5,57
úplne stredné učňovské (s maturitou)	23	4,14
úplne stredné odborné s maturitou	44	7,91
úplne stredné všeobecné	10	1,79
vyššie	5	0,9
vysokoškolské bakalárske	17	3,06
vysokoškolské (magisterské, inžinierske, doktorské)	24	4,32
vysokoškolské doktorandské	0	0
vysokoškolské spolu	41	100
vysokoškolské podľa zamerania		
- univerzitné	0	0
- technické	11	26,83
- ekonomické	10	24,39
- poľnohospodárske	4	9,76
- ostatné	16	39,02
ostatní bez udania školského vzdelania	26	4,68
ostatní bez školského vzdelania	8	1,44
deti do 16 rokov	94	16,91
úhrn	556	100

Zdroj: OcÚ Kalnište

Na území MAS Topoľa absentujú veľké a stredné podniky, ktoré zamestnávajú viac ako 250 zamestnancov. Spôsobuje to veľmi nízky počet priemyselných podnikov a domácich i zahraničných investorov, ktorí by vytvorili nové pracovné miesta. Najväčším zamestnávateľom je v blízkosti RIKOSTAV, s.r.o., ktorý sa špecializuje na výrobu, predaj a prenájom obytných, kancelárskych, sanitárnych a skladových kontajnerov a na výrobu montovaných domov. Táto firma zamestnáva 70 zamestnancov.

Najviac obyvateľov obce Kalnište je zamestnaných v odvetví stavebníctva, kde je zamestnaných 14,24 % obyvateľstva, prevažne mimo územia obce. V odvetví priemyselnej výroby pracuje 8,54 % obyvateľstva. V oblasti veľkoobchodu a maloobchodu pracuje 5,7 % obyvateľstva, v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti 4,75 %, v hoteloch a reštauráciách pracuje takisto 4,75 % obyvateľstva. V odvetví školstva pracuje 4,11 % obyvateľstva. V tabuľke uvádzame ďalšie informácie o odvetviach, kde sú zamestnaní obyvatelia obce Kalnište.

Tabuľka 6 Odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	spolu	v %
poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	9	2,85
lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	5	1,58
ťažba nerastných surovín	0	0
priemyselná výroba	27	8,54
výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	2	0,63
stavebníctvo	45	14,24
veľkoobchod a maloobchod	18	5,7
hotely a reštaurácie	15	4,75
doprava, skladovanie a spoje	8	2,53
peňažníctvo a poisťovníctvo	2	0,63
nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby	0	0
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3	0,95
školské	13	4,11
zdravotníctvo a sociálne starostlivosť	15	4,75
ostatné verejné, sociálne a osobné služby	0	0
EA bez udania odvetví	154	48,74
spolu	316	100

Zdroj: OcÚ Kalnište

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov, v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonávajú politiku zamestnanosti.

ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôsobovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR vo Svidníku, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných.

Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP podporuje predovšetkým vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva 8 nezamestnaných občanov v rámci aktívnych prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Podnikateľské subjekty v obci

Obec Kalnište sa nachádza v blízkosti mesta Gíraltove, ktoré je od obce vzdialené 5 km. Pred rokom 1989 sa v meste Gíraltove nachádzali výrobné podniky ako napríklad Kožiarske závody, poľnohospodárske družstvo a iné prevádzky, ktoré poskytovali zamestnanie obyvateľom zo širokého okolia preto sa v samotnej obci nezriadila žiadna väčšia prevádzka, ktorá by bola schopná zamestnať obyvateľov obce. V súčasnom období v obci pôsobia nasledovné podnikateľské subjekty: Premex

Kalnište, ELFRAZAUN, BELMEX, AUTOS, AUTON, DREVVYR, STAVEXPAL,s.r.o., Potraviny Sabolčíková a Chlista s.r.o.

3.9 BÝVANIE – VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 tvorilo obec Kalnište 127 hospodáriacich domácností. Obývaných bytov bolo spolu 120, obývaných bytov v rodinných domoch 117 a spolu domov 120.

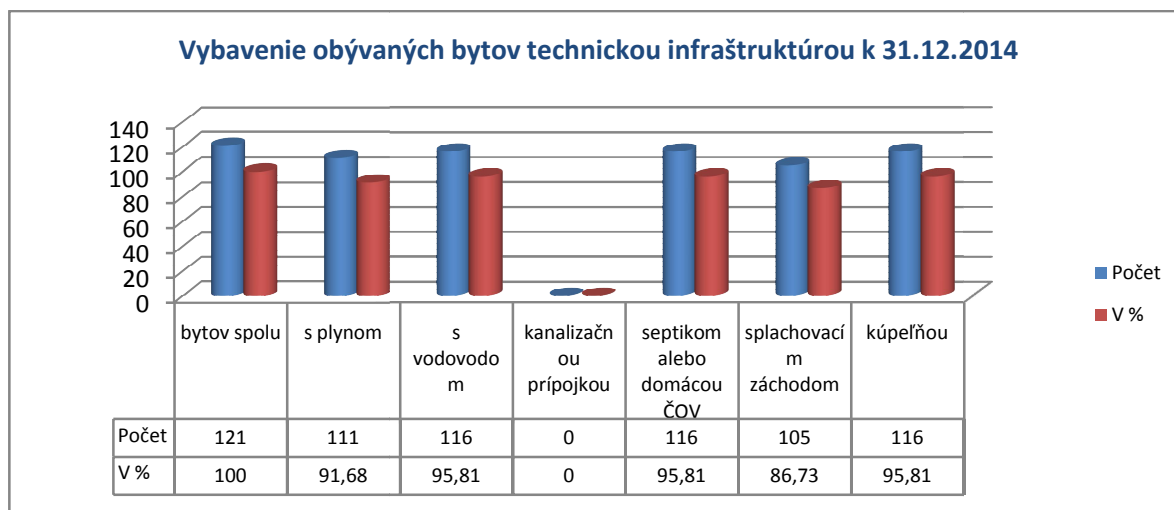
Tabuľka 7 Hospodáriace domácnosti

	Hospodáriace domácnosti	Obývané		
		byty		domy
		spolu	v rodinných domoch	
KALNIŠTE	127	120	117	120

Zdroj: www.statistics.sk

Z celkového počtu rodinných domov v obci Kalnište je 91,68 % domácností plynofikovaných, 91,68 % domácnosti je napojených na vodovod, 95,81 % je vybavených septikom alebo domácou ČOV. Kúpeľňu má 95,81 % a splachovací záchod 86,72 % domácností. Kanalizácia nie je v obci dobudovaná.

Graf 8 Vybavenie obývaných bytov technickou infraštruktúrou

Zdroj: OcÚ Kalnište

Domový a bytový fond

Obec má typické vidiecke rozdelenie bytového fondu. Nové domy, postavené po roku 1970, sú dobre vybavené po stránke technickej, hygienickej aj estetickej s vysokým štandardom bývania a počtom obývaných miestností. Väčšina je využívaná len čiastočne alebo vôbec, a tak vytvára prirodzenú supraštruktúru rozvoja cestovného ruchu vo vidieckom prostredí. Základným problémom je, že obyvateľstvo nie je pripravené prijať hostí – účastníkov cestovného ruchu do svojich obydľí.

Vzhľadom na pripravovanú výstavbu rýchlostnej komunikácie R4, ktorá skráti vzdialenosť medzi Prešovom a Kalništom, možno uvažovať o presídľovaní sa mestského obyvateľstva, najmä Prešovčanov na vidiek. Kalnište sa môžu svojou polohou stať príťažlivým vidieckym sídlom. Preto je nutné sústrediť pozornosť na prípravu podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu.

3.10 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE, ZDRUŽENIA A SPOLKY

Od roku 1930 pôsobí v obci dobrovoľný hasičský zbor. Pravidelne sa zúčastňuje súťaží požiarnych družstiev a aktívne sa stará o výchovu mladých požiarnikov. Patrí im časť budovy kultúrneho domu.

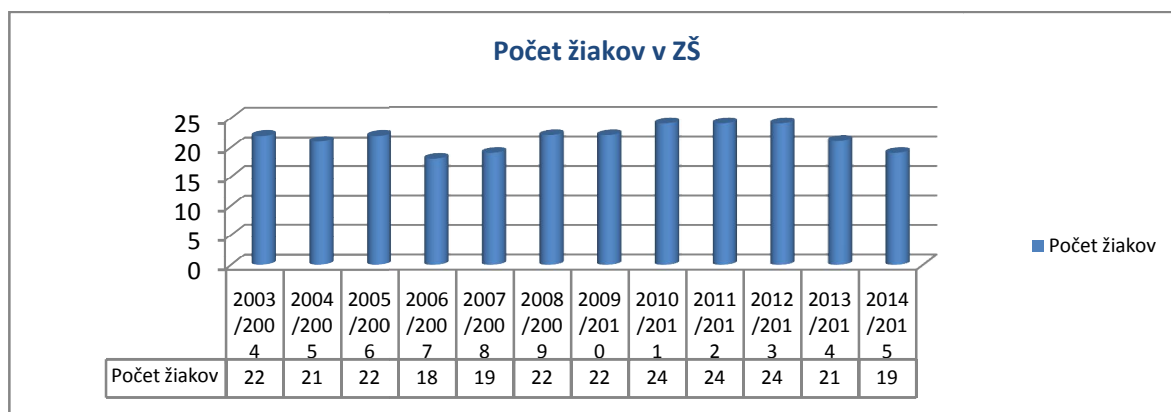
V obci bol v roku 1951 založený amatérsky futbalový klub. Počas pôsobenia mal kolísavú úroveň a v roku 1988 futbal v Kalništi zaniká. Jeho činnosť sa však opäť obnovuje v roku 1993. A-mužstvo momentálne pôsobí v 6.lige OOFZ. Mužstvo žiakov pôsobí v 3.lige OOFZ skupina A.

3.11 ŠKOLSTVO

V obci funguje základná škola s materskou školou. Materskú školu navštevujú deti od 3 do 6 rokov z obce Kalnište, ako aj deti zo susednej obce Lužany pri Topli. V súčasnosti je materská škola plne obsadená 23 deťmi.

Základná škola je umiestnená v staršej, takmer osemdesiatročnej budove, ktorá v roku 2005 prešla veľkou rekonštrukciou. V súčasnosti školu navštevuje 19 žiakov, z ktorých všetci majú trvalé bydlisko v obci Kalnište. Vyučovací proces prebieha v dvoch triedach pre 1.-4. ročník. Žiaci 5.-9. ročníka navštevujú základné školy v Giraltovciach a Kračúnovciach. V škole je od roku 2004 zriadená učebňa výpočtovej techniky. Výchovnovzdelávací proces zabezpečujú piati kvalifikovaní pedagogickí pracovníci. Športové využitie poskytuje žiakom veľký školský dvor a ihrisko v blízkosti školy. V škole je zriadená školský klub detí a jeden záujmový krúžok.

Graf 9 Počet žiakov v ZŠ

Zdroj: OcÚ Kalnište

Zdravotne postihnuté deti majú možnosť navštevovať Spojenú základnú školu v Giraltovciach a Komunitné centrum pre zdravotne postihnutých.

Giraltovce, ktoré sú od Kalništa vzdialené 5 km, tvoria vyučovaciu základňu hlavne pre stredoškolákov na Súkromnej strednej odbornej škole a na Gymnáziu. Umeleckú prípravu pre žiakov z okolia a samotnej obce poskytuje Základná umelecká škola v Giraltovciach.

3.12 KULTÚRA A ŠPORT

V minulosti boli v Kalništi zrubové domy omazané hlinou a zastrešené slamenou strechou. Prvé murované domy sa začali stavať pred prvou svetovou vojnou. Pôvodná dedinská architektúra bola v neskoršom období značne narušená a likvidovaná. Ostali po nej iba nepatrné zvyšky. Po roku 1948 sa škola mení na národnú. Pokračuje vo svojich osvetových snaženiach. Stále pracuje divadelný krúžok. Po roku 1989 sa v obci zaznamenáva všeobecný nezájem o kultúrnu činnosť. Isté oživenie prináša aktivita miestnych požiarnikov a futbalového klubu. Prichádzajú sem oddiely zo širokého okolia, aj zo zahraničia (Poľska). Staré zvyky a obrady sa z Kalništa pomaly vytrácajú, strácajú svoju pôvodnú podobu. Obrady, ako sú svadby a pohreby, sa stávajú záležitosťou celej obce. Na iných, napr. veľkonočné či adventné zvyky, sa zúčastňujú mladí ľudia a deti. Zbytky folklóru, ľudovej, sakrálnnej i profánnej architektúry, zvykov a obyčají tvoria skutočnú hodnotu, ktorá sa môže zachovať pre budúcnosť. A tu je niekde ukryté aj pole pôsobnosti učiteľov, knihovníkov a miestnych činiteľov. Aj ich zásluhou sa môže zachovať Kalnište ako zdroj inšpirácie i miesto návratov.

Pravidelne sa v obci konajú tieto podujatia: Furmanské preteky – Kalništská podkova a Výstava drobných zvierat a exotického vtáctva.

Materská škola a základná škola organizuje ďalšie podujatia ako Deň matiek, Deň detí, Mikuláš atď. Na organizovanie podujatí masového charakteru má obec k dispozícii sálu v kultúrnom dome a futbalové ihrisko. Chýbajú trhové podujatia, podujatia pre mládež a dôchodcov.

3.13 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Za lekárskou starostlivosťou dochádzajú obyvatelia Kalništa do rekonštruovanej Mestskej polikliniky v Giraltovciach, kde nadstavbou budovy pribudli nové odborné ambulancie. Najväčším poskytovateľom je firma ILB, s. r. o., ktorá zabezpečuje i zdravotnícke služby vo vedľajšom objekte. Podobne využívajú aj pohotovostnú službu, rýchlu zdravotnícku pomoc a sieť lekární. Najbližšia nemocnica je v Prešove (31 km), ale spádová oblasť pre Kalnište je nemocnica vo Svidníku.

V obci sa v súčasnosti nenachádza žiadna sociálna infraštruktúra, nefunguje vývarovňa či rozvoz stravy pre chorých a nevládných občanov. Nielen v obci, ale aj v širokom okolí sa nenachádza dom sociálnych služieb. Najbližší denný stacionár môžu obyvatelia navštevovať v Giraltovciach.

3.14 EKONOMIKA OBCE

Tabuľka č. 9 ukazuje príjmy a výdavky obce v schválených a upravených ukazovateľoch postupne od roku 2009 do roku 2013.

Tabuľka 8 Príjmy a výdavky obce

Rok	PRÍJMY		PRÍJMY skutočnosť	VÝDAVKY		VÝDAVKY skutočnosť	Výsledok hospodárenia
	schválené/úprava			schválené/úprava			
2009	188 739	199 501	201 291,78	188 739	199 501	183 929,41	6513
2010	178 489	219 903	215 748,75	178 489	219 903	198 081,85	-2081
2011	162 777	202 105	201 161,81	162 777	202 105	193 566,36	3817
2012	176 786	189 766	189 271,29	176 786	189 766	173 210,18	6148,53
2013	173 510	209 193	208 114,31	173 510	209 193	182 175,93	16 399,36

Zdroj: spoločná úradovňa Gíraltovce

3.15 SAMOSPRÁVA

Právomoci a kompetencie obce

Kompetencie obce (t.j. právomoc a pôsobnosť obce) sú dané:

- Ústavou Slovenskej republiky (najmä čl. 64 – 71)
- Zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
- Platnou právnou úpravou SR
- Všeobecne záväznými nariadeniami obce na úseku samosprávnych činností (čl. 71 ods. 2 Ústavy SR).

Organizačná štruktúra obce

Súčasnú zriadenie verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Kalnište. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. Obecné zastupiteľstvo má 7 poslancov, ktorí sú volení obyvateľmi obce na obdobie 4 rokov. Najvyšším výkonným orgánom obce je starosta, ktorého volia obyvatelia obce na 4 roky. Starostom obce Kalnište od roku 2014 je Jozef Cauner. Zástupcom starostu obce je Mgr. Jozef Kmec.

Poslancami pre volebné obdobie 2014 – 2018 sú: Mgr. Jozef Kmec, Mgr. Lenka Kovaľová, Slavomír Novák, Andrej Gdovin, Ondrej Eštok, Ján Belák, Ing. Jozef Kožlej.

Hlavným kontrolórom obce je Mgr. Jozef Kozák .

Obec má zriadené obecné komisie:

1. Komisia finančná a pre správu majetku obce
2. Komisia školstva, kultúry a športu
3. Komisia výstavby a životného prostredia
4. Komisia pre ochranu verejného poriadku a verejného záujmu
5. Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov

3.16 TRH PRÁCE

Prechodom slovenskej ekonomiky na trhovú formu sa prejavili v značnej miere aj negatívne zmeny. Najvýraznejšie obyvateľstvo obce zasiahla nezamestnanosť. Najmä dlhodobá nezamestnanosť je sociálnym, kultúrnym, ekonomickým a psychologickým problémom.

Územie obce patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove s prevádzkou v Giraltovciach. Zaoberá sa aj aktívnou politikou trhu práce. Okrem toho vyhodnocuje trh práce v obciach a mestách celého okresu, eviduje nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a organizuje rekvalifikačné kurzy. Tabuľka 9 ukazuje prehľad o počte nezamestnaných v posledných šiestich rokoch.

Tabuľka 9 Nezamestnanosť

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kalnište	101	87	95	102	102	101

Zdroj: ÚPSVaR Giraltovce

3.17 TECHNICKÁ, TECHNOLOGICKÁ A DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra

1. Plyn

Obec Kalnište je plynofikovaná, napojená na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Obec je zásobovaná stredotlakovým plynovodom /STL/ s PN do 300 kPa. Jestvujúce rozvody STL plynovodu sú vyhotovené z plastových rúr SDR a sú vedené v krajnici miestnych komunikácií. Dĺžka STL rozvodov po obci je cca 3237 m.

2. Zásobovanie pitnou a prevádzkovou vodou

Obec Kalnište nemá vybudovaný obecný vodovod. Obyvatelia sú zásobovaní pitnou vodou individuálne z jednotlivých domových studní. Voda zo studní v mnohých prípadoch vykazuje znečistenie po stránke bakteriologickej a chemickej, čím nevyhovuje predpísanej STN. Domové studne nespĺňajú ani podmienky hygienickej ochrany vodného zdroja. Obec má nedostatok kvalitnej pitnej vody. Obec nemá vypracovanú projektovú dokumentáciu na výstavbu vodovodu, ale je spracovaná spoločná projektová dokumentácia výstavby vodovodu – skupinový vodovod, ktorý je navrhovaný napojením na jestvujúci prírodný rád vodovodu Starina, ktorý je dobudovaný a funkčný.

3. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Obec má vybudovanú časť stokovej siete a výtlačné potrubie do spoločnej ČOV Lužany pri Topli, ktorej kapacitu je potrebné rozšíriť. Odvod povrchových dažďových vôd z miestnych komunikácií a cesty III. triedy (k obecnému úradu), prebieha systémom priekopových rigolov vedených obojstranne, resp. jednostranne. Miestne komunikácie odvodnené do priľahlých vodných tokov v obci.

4. Elektrická energia

V obci nie sú alternatívne zdroje výroby energie. Dodávku a rozvod elektrickej energie zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s. Prešov. Obec Kalnište je napojená na elektrickú energiu z VN-22kV prípojky z linky č.229, ktorá prechádza západnou časťou katastra obce.

5. Telekomunikačné rozvody

Stav telefónnej siete je dobrý. Spravuje ju Slovak Telecom, a.s.. Územie obce je pokryté signálmi mobilných operátorov Orange, a.s., T-Mobile, O2 v dostačujúcom stave.

6. Televízne káblové rozvody

Káblová televízia v obci nie je zavedená. Internetové pripojenie objektov obce a obyvateľov v domácnostiach je formou mikrovlnného šírenia internetového signálu alebo formou DSL telekomunikačným pripojením. Pripravuje sa projektová dokumentácia uloženia optických káblov rýchlostného internetu. Verejné osvetlenie pokrýva asi 95 % územia obce. Miestny rozhlas si vyžaduje modernizáciu.

7. Verejné osvetlenie

V obci Kalnište je verejné osvetlenie na stĺpoch NN siete, so vzdušným rozvodom. Verejné osvetlenie je ovládané z rozvádzačov verejného osvetlenia s meraním spotreby elektrickej energie. Jestvujúce verejné osvetlenie je potrebné rekonštruovať vzhľadom na bezpečnosť a rozvoj obce.

8. Miestny rozhlas

Miestny rozhlas obce Kalnište je na samostatných oceľových stožiaroch resp. na stožiaroch NN siete so vzdušným rozvodom a reproduktormi.

Tabuľka 10 Technická infraštruktúra

infraštruktúra	obec
cestné sieť v km	3,3
cesty 1. kategórie	0
cesty 2. kategórie	0
Ostatné	3,3
železničná sieť v km	0
plyn v m	4150 m
kanalizácia v m	Rozpracovaná
ČOV	Nie je
vodovod v m	Nie je
vodný zdroj	Studne
zber TKO	Áno
- klasický	Áno
- separovaný	Áno
domové ČOV	2
spôsob vykurovania	Plynom, tuhé palivo
vedenie elektrickej energie	
- vzdušné	Áno
- káblové	Áno
železničná stanica	Nie
vlakové spoje	Nie
železničná zastávka	Nie
autobusová stanica	Nie
autobusové spojenie	Áno
- z toho expresné	Nie
telefónny rozvod	Áno
rozhlas	Nie

káblová TV	Nie
regionálne trasy TI	Nie
medzinárodné trasy TI	Nie

Zdroj: OcÚ Kalnište

Dopravná infraštruktúra

Kalnište sa napája na nadradenú dopravnú sieť prostredníctvom štátnej cesty III/576004 Kračúnovce - Kalnište a ďalej na cestu I. triedy I/73 a plánovanou rýchlostnou komunikáciou R4 Prešov – Hranica s PR.

Cestná komunikácia II/576004 – v extraviláne obce, kategórie C 7,5/50. Štátna cesta má zbernú funkciu, kde okrem zbernej funkcie a distribúcie miestnej dopravy na cestnú sieť SR, zabezpečuje aj priamu obsluhu priľahlého územia.

Cestná komunikácia III/576004 – v intraviláne obce, funkčnej skupiny C, funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5/30. Cestná komunikácia funkčnej triedy C2 sprístupňuje územie obce. Jej šírkové usporiadanie je do značnej miery limitované okolitou zástavbou a reliéfom priľahlého územia. Jedná sa o komunikáciu, na ktorej nie je obmedzená priama obsluha územia.

Miestne komunikácie – funkčnej skupiny C, funkčnej triedy C3, kategórie MO 4,25/30, MOU 5,5/30, MO 6,5/30. Jedná sa o miestne komunikácie vo vnútri obytných útvarov, ktoré sprístupňujú jednotlivé nehnuteľnosti. Sú to komunikácie s najnižším dopravným významom, ktoré sú využívané výhradne zdrojovou a cieľovou dopravou. Ich priestorové usporiadanie je plne podriadené okolitým podmienkam a funkčným požiadavkám priľahlého územia.

Spomínané komunikácie sú v správe Slovenskej správy ciest a Prešovského samosprávneho kraja. Údržbu vykonáva Slovenská správa ciest.

Obec je vzdialená od krajského mesta Prešov 28,5 km a od okresných miest Bardejova 34 km a od Svidníka 33 km.

Dopravná obslužnosť

Autobusovú dostupnosť celoplošne zabezpečuje v obci Slovenská autobusová doprava. V obci sú 3 zastávky SAD. Denne do obce prichádza a odchádza 8 liniek. V regióne nie je vybudovaná železničná doprava.

4 IDENTIFIKÁCIA VONKAJŠÍCH FAKTOROV A ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V OBCI

Obec Kalnište je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja. Prešovský kraj má v rámci Slovenskej republiky najvyššiu pôrodnosť a najvyšší prirodzený prírastok obyvateľstva. Vplyvom migrácie je však celkový prírastok obyvateľstva len druhý najvyšší v SR. V poslednom období dochádza k úbytku populácie v predproduktívnom veku a nárastu populácie v produktívnom a poproduktívnom veku.

Prešovský samosprávny kraj patrí medzi kraje ktoré zaostávajú za rozvojom ostatných slovenských regiónov ako aj regiónov EU. Jeho úroveň HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily nedosahuje ani 40 % úrovne v súčasných krajinách EU. A aj keď náskok sa postupne znižuje, toto

znižovanie je mierne a pri súčasných tempách rastu by hospodárstvo Prešovského kraja dosiahlo hladinu Európskej únie až v roku 2259.

Prešovský kraj sa na tvorbe celoštátneho hrubého produktu (HDP) podieľa objemom 9 čo je najmenší podiel zo všetkých krajov Slovenska.

Najvýznamnejším odvetvím hospodárstva Prešovského kraja je obchodná činnosť, ktorej sa v regióne venuje najviac podnikateľských subjektov. K významným hospodárskym odvetviam patrí aj spracovateľský priemysel, predovšetkým potravinársky, založený na poľnohospodárskej produkcii, odevný, textilný, drevospracujúci priemysel. V priemysle Prešovského kraja je zamestnaných približne 34 % ekonomický aktívneho obyvateľstva.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

Prešovský kraj je územím s veľkým prírodným potenciálom, množstvom historických pamiatok, ľudovou architektúrou a folklórom. Uvedené skutočnosti vytvárajú predpoklad pre rozvoj cestovného ruchu i na území MAS Topoľa. Obec Kalnište je situovaná v prostredí Nízkych Beskýd, ktorá je obľúbenou destináciou pre turistiku. Vzhľadom na potenciál, ktorý má toto územie sú veľké rezervy v oblasti poskytovania najmä služieb vidieckeho CR a využívaním ubytovania v súkromí a vybudovania rodinných fariem a vhodnými ponukami i rozvoj agroturistiky.

Prešovský kraj je známy ako región plný turistických atrakcií. Je to región kúpeľov s vyše 400 minerálnymi a termálnymi prameňmi. Viac ako štvrtina všetkých kultúrnych pamiatok Slovenska sa nachádza práve na území Prešovského samosprávneho kraja. Okrem národných kultúrnych pamiatok v samotnom Prešove (detailne rozpísané v Podpornom dokumente) možno spomenúť mesto Bardejov s historickým centrom zapísaným v zozname svetového dedičstva UNESCO, Spišskú Kapitulú (UNESCO), stredoveké mesto Levoča s najvyšším dreveným oltárom na svete, jedinečný mestský hrad v Kežmarku, hrad Stará Ľubovňa zo 14-teho storočia, 26 drevených kostolíkov datovaných od 15-teho storočia, unikátne Opáľové bane v Dubníku, odkiaľ pochádza najväčší opál na svete, prešovské soľné bane Solivary s technológiou zo 16. storočia, či Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach.

V rámci rozlohy SR má Prešovský kraj rozlohu (18,3 %). Napriek tomu, že podiel Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja predstavuje súhrne iba 34,8 % podiel na území SR, v týchto krajoch žije viac ako 46 % obyvateľstva. Najhustejšie obývaným krajom SR je Bratislavský s hustotou obyvateľstva 301 obyvateľov na km² a najnižšia hustota obyvateľstva je v Banskobystrickom kraji (70 obyvateľov na km²) a Prešovskom kraji (70 obyvateľov na km²).

Z celkového počtu sídiel tvoria až 92,9 % sídla do 1 999 obyvateľov, z ktorých najmä v horských a podhorských oblastiach prevládajú malé vidiecke sídla. Štruktúra osídlenia sa vyznačuje veľkou početnosťou malých obcí, najmä v severnej a severovýchodnej polohe. Značná časť obcí (63), čo predstavuje 9,47 %, nedosahuje veľkostnú kategóriu 100 obyvateľov. 23 sídiel má štatút mesta.

Kraj sa rozprestiera v smere západ – východ. Dĺžkou 250 km približne trikrát prekonáva svoju šírku. Prešovský kraj má spoločné hranice s dvoma samostatnými štátmi, Poľskom (360 km), Ukrajinou (38 km) a s tromi slovenskými kraji, Košickým, Banskobystrickým a Žilinským samosprávnym krajom.

Povrch Prešovského kraja je výrazne členitý, s pomerne vysokými horami, z ktorých najvyššie sú Vysoké Tatry. Nachádza sa tu najvyššie položené mesto na Slovensku – 2 655 m vysoký Gerlachovský štít. Z celkovej výmery kraja 899 761 ha zaberá lesná pôda 49,1 %.

V bohatej a pestrej prírode Prešovského kraja sa nachádza množstvo chránených území. Najcennejšie sú národné parky – Tatranský národný park, Pieninský národný park a Národný park Poloniny, v juhozápadnom cípe zasahuje do územia kraj časť Národného parku Nízke Tatry.

Vo vekovej štruktúre je pre viaceré okresy Prešovského kraja, v porovnaní s ostatnými krajinami a okresmi SR typický nadpriemerný podiel obyvateľstva v predproduktívnom a v produktívnom veku. Tento jav je charakteristický najmä v okresoch s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. V pohlavnej štruktúre obyvateľstva Prešovského kraja mierne prevládajú ženy (50,8 %).

Územie prešovského kraja je národnostne nehomogénne. Viac ako 9/10 predstavuje obyvateľstvo slovenskej národnosti. Najpočetnejšími menšinami sú rusínska a ukrajinská.

Z hľadiska medzinárodnej dopravy má Prešovský kraj významnú polohu na sever – juh, ale aj východ – západ. Prechádza ním dôležitý hlavný severný cestný koridor Bratislava – Žilina – Poprad – Prešov – Košice, v smere sever – juh východný medzinárodný koridor Poľsko – Stará Ľubovňa- Prešov a Poľsko – Svidník- Prešov, ktorý pokračuje po spoločnej trase do Košíc a Maďarska.

Čo sa týka leteckej dopravy na území regiónu je medzinárodné letisko Poprad, ktoré slúži hlavne pre región Tatier a ďalšie časti kraja majú letecké spojenie z medzinárodného letiska Košice.

Železničné trate medzinárodného, resp. celoštátneho významu sú Žilina – Košice – Medzilaborce a Plaveč – Prešov – Košice.

Verejnú autobusovú dopravu zabezpečujú linky Slovenskej autobusovej dopravy a linky súkromných prepravcov.

Kľúčové charakteristiky pre ďalší ekonomický rozvoj regiónu:

a) zaostávajúce miestne hospodárstvo

Príčiny zaostávania je možné rozdeliť do niekoľkých skupín:

- Nízka produktivita práce v sektoroch priemyslu a služieb
- Nízka miera využitia pracovných síl vzhľadom na vysokú nezamestnanosť, najmä v poľnohospodárstve
- Efektívnejšiemu rozvoju hospodárstva regiónu bráni aj nedostatočne vybudovaná infraštruktúra dopravných rýchlostných komunikácií.

b) nevyužitý rozvojový potenciál

Územie Prešovského samosprávneho kraja poskytuje veľký potenciál rozvoja a je schopný zvyšovať konkurencieschopnosť jeho hospodárstva. Medzi najsilnejšie stránky regiónu patria:

- Bohaté prírodné a kultúrno-historické danosti krajiny
- Strategická poloha na hranici troch krajín a v hraničnom pásme EÚ
- Mladá pracovná sila
- Priaznivé klimatické prostredie a pôdne pomery
- Výdatné zásoby minerálnych a liečivých prameňov a geotermálnych prameňov

c) únik mozgov

Stálym a pretrvávajúcim javom v regióne je dlhodobé vystahovávanie sa miestnych obyvateľov, ktoré súvisí s nízkou atraktivitou existujúcich pracovných miest a nízkou priemernou mzdou. Preto dochádza k problémom s udrzaním kvalifikovanej pracovnej sily.

d) sociálne napätie

Sociálne napätie v marginalizovaných skupinách obyvateľstva ide ruka v ruku so zaostávajúcim hospodárstvom. Problémom je aj regionálne rozmiestnenie a dostupnosť zariadení sociálnych služieb, najmä ide o penzióny a domovy dôchodcov.

e) znečistenie životného prostredia

Životné prostredie PSK kraja, predovšetkým jeho juhovýchodná časť, patrí k najviac znečisteným oblastiam na Slovensku. Oveľa dôležitejšie je, že toto znečistenie rastie a môže ohroziť ekologickú stabilitu. Aktuálnym problémom Prešovského kraja je aj neustále ohrozenie ničivými záplavami.

STEEP faktory

V analýze vonkajšieho prostredia bola použitá STEEP analýza, ktorá posudzuje vonkajšie faktory v jednotlivých oblastiach. Ide o problémy na krajskej a celoštátnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Zmeny, ktoré v spoločnosti neustále prebiehajú tieto faktory neustále ovplyvňujú a preto ich nemožno posudzovať oddelene.

Tabuľka 11 STEEP analýza

Sociálna oblasť	Hospodárska oblasť	Environmentálna oblasť
Sociálne faktory	Technologické a ekonomické faktory	Environmentálne faktory
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Demografické zmeny ▪ Zmeny v životnom štýle ▪ Oslabovanie tradičných hodnôt v rodine 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rýchle tempo inovácií technológií ▪ Postupná informatizácia spoločnosti ▪ Ekonomická kríza ▪ Nedostatočná kvalita podnikateľského prostredia v SR ▪ Slabá ekonomická výkonnosť PSK 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Globálne ekologické problémy ▪ Hrozba zmeny klímy a jej dôsledkov ▪ Klimatická a energetická politika štátu a EÚ

Zdroj: vlastné spracovanie

K STEEP analýze ešte patri aj analýza politických faktorov (analýza týchto faktorov je uvedená len informatívne nakoľko celý PHRSR obce je spracovávaný v troch oblastiach: sociálnej, hospodárskej a environmentálnej). Politické faktory sú dané najmä vstupom SR do NATO a EÚ v roku 2004, Schengenského priestoru v roku 2007, zavedením eura v roku 2009, globalizáciou ekonomiky a životného štýlu. Na zmiernenie dopadov ekonomickej krízy sú prijímané politické rozhodnutia v oblasti znižovania verejných výdavkov a zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Rozpočet Samosprávneho kraja je nižší v podobe nižších príjmov z podielových daní čo sa následne prejavuje v oblasti financovania školstva a sociálnych služieb. U obyvateľstva je možné badať nízku dôveryhodnosť hlavne v oblasti justície a korupčného správania sa vo verejnej správe.

5 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Uvedená časť prezentuje orientačné plnenie cieľov predchádzajúceho PHRSR

Tabuľka 12 Ex-post hodnotenie

Cieľ	Hodnotenie
Modernizácia budovy OÚ na viacúčelové zariadenie, kultúrno-spoločenskú miestnosť, infocentrum, klub dôchodcov, knižnicu	<i>častočne splnené</i>
Dobudovanie kanalizačnej siete	<i>nesplnené</i>
Vybudovanie vodovodnej siete a úprava dažďovej kanalizácie v celej obci	<i>nesplnené</i>
Modernizácia miestnych komunikácií, chodníkov, mostov a autobusových zastávok, prepojenie na okres Bardejov – cesta a most	<i>častočne splnené</i>
Modernizácia budovy ZŠ na športovo-relaxačné zariadenie, telocvičňa, posilňovňa, internetová miestnosť, klub mladých, miniihrisko	<i>nesplnené</i>
Úprava a spevnenie koryta miestnych potokov, vybudovanie protipovodňových valov	<i>nesplnené</i>
Vybudovanie Hospodárskeho dvora so zameraním na športovo-oddychovú zónu s celoročným využitím aj na zimné športy (detský vlek), pri Bačovni Severné lesy	<i>nesplnené</i>
Zmodernizovanie Náhrobku a zvonice, úprava na oddychovú zónu	<i>nesplnené</i>
Úprava plôch na cintorínoch, pri dome smútku, pri kostole, výsadba izolačnej zelene v celej obci	<i>nesplnené</i>
Vybudovanie peších a turistických chodníkov a cyklotrás	<i>nesplnené</i>
Povoľovanie a príprava stavebných parciel pre nové IVB, výstavba základnej infraštruktúry, trafostaníc, elektrického osvetlenia a rozhlasu k novým IVB a podnikateľským firmám	<i>nesplnené</i>
Modernizácia miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia v celej obci a pri cintorínoch	<i>nesplnené</i>
Modernizácia futbalového ihriska, vybudovanie športovej zóny	<i>nesplnené</i>
Odkúpenie neobývaných rodinných domov za účelom chalupárčenia, asanácia - v obci sa nachádzajú nefunkčné a neobývané stavby (rodinné domy, stodoly, kaštieľ), ktoré z bezpečnostných, hygienických a estetických dôvodov je dôležité asanovať. Zo strany OcÚ osloviť vlastníkov týchto schátralých nehnuteľností.	<i>nesplnené</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

6 SWOT ANALÝZY

Na základe analytickej časti Programu rozvoja obce boli spracované SWOT analýzy. Ich spracovaním sme získali nástroje potrebné na vypracovanie strategickej časti Programu rozvoja obce. Vyhodnotili sme silné a slabé stránky ako aj príležitosti a ohrozenia, ktoré sa týkajú danej oblasti. Silné a slabé stránky pomenúvajú súčasný stav riešenej problematiky v samospráve

z hľadiska vnútorných faktorov – „čo je v súčasnosti v území pozitívne a negatívne. Príležitosti a ohrozenia vyjadrujú predpoklad vplyvu vonkajších faktorov na formovanie územia.

SWOT ANALÝZA

1. Oblasť: Technická a technologická infraštruktúra, doprava a komunikácie

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovaná plynofikácia, ▪ vhodné podmienky pre využívanie alternatívnych zdrojov energie, ▪ vybudovaná sieť kvalitných chodníkov ▪ dostatok pracovného potenciálu pre realizáciu verejných prác ▪ dobrá geografická poloha v regióne ▪ dostatok pozemkov vhodných na výstavbu ▪ dostatočná hustota cestnej siete ▪ vybudované energetické siete ▪ čiastočné usporiadané pozemky ▪ spoločná úradovňa v Gíraltovciach ▪ vhodné prírodné podmienky na rozvoj agroturistiky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaný verejný vodovod ▪ dobudovanie kanalizácie ▪ zlý stav miestnych komunikácií ▪ nedostatok finančných zdrojov ▪ neusporiadané pozemkové majetkovo - právne vzťahy ▪ obecná budova v zlom stave - interiér ▪ nevyužívanie alternatívnych zdrojov energie ▪ zlá kvalifikačná štruktúra pracovného potenciálu <ul style="list-style-type: none"> ▪ chýbajúce technológie na využívanie prírodných zdrojov ▪ neaktualizovaná technická dokumentácia k technickej infraštruktúre ▪ nevybudovaná sieť cyklistických chodníkov ▪ nevybudovaná cestná komunikácia R4 ▪ zlý technický stav MŠ a ZŠ ▪ problematická doprava žiakov do škôl ▪ zastaralá telekomunikačná sieť ▪ chýba železničná doprava ▪ nepripravené pozemky a inžinierske siete pre IBV v rozšírenom intraviláne obce ▪ chýbajúce zdroje vody pre požiaru ochranu ▪ nedostatočná údržba miestnych komunikácií ▪ nedostačujúce autobusové spojenie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • využívanie ľudských zdrojov obce pri budovaní obecnej infraštruktúry, projekty MPSV • čerpanie a využívanie fondov EU (EŠIF, a IROP,) • podporovanie vidieckeho turizmu v rámci MSRÚ MAS Topoľa a kompletizácie infraštruktúry štátom • vzbudenie záujmu VÚC o riešenie otázok technickej infraštruktúry 	<ul style="list-style-type: none"> • slabý záujem štátu o kompletizáciu technickej infraštruktúry • povodne a živelné pohromy

2. Oblasť: Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zavedená separácia odpadu ▪ fungujúci zberný dvor odpadu v Giraltovcích ▪ existencia biotopov v katastri obce ▪ čiastočne vybudované hrádze a zregulované vodné toky ▪ vybudovaná plynifikácia obce ▪ kvalitný vodný potenciál ▪ rieka bohatá na ryby a rozvoj rybolovu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nevybudovaná vodovodná sieť (v celej obci je nepitná voda) ▪ nedobudovaná kanalizácia a ČVO ▪ nízke ekologické povedomie občanov ▪ nedostatky v separovanom zbere ▪ chýbajúce oddychové zóny a parky ▪ nedostatok obecnej zelene ▪ nevybudované obecné kompostovisko ▪ chýbajúca propagácia biotopov ▪ neexistujúca regulácia vodných tokov a ochrana pred povodňami ▪ absencia využívania alternatívnych zdrojov energie <ul style="list-style-type: none"> ▪ nevyužívanie možnosti zberu lesných plodov a húb
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • aplikácia možností spracovávania a využívania odpadu obcami a mikroregiónmi • plošná osvetová činnosť v rámci SR • prísne ukladanie sankcií znečisťovateľom životného prostredia úradmi 	<ul style="list-style-type: none"> • extrémne výkyvy počasia • kalamity, prírodné katastrofy • mäkká legislatíva ochrany životného prostredia

3. Oblasť: Ekonomická aktivita, podnikanie, využívanie prírodných zdrojov, informatizácia obce a bezpečnosť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostatok kvalifikovanej voľnej pracovnej sily ▪ blízkosť miest Giraltove, Prešov, Bardejov ▪ dostupnosť finančných služieb ▪ dobrá geografická poloha na medzinárodnej dopravnej tepne ▪ dostatok vodných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok vhodných ubytovacích a pohostinských zariadení ▪ zlý technický stav verejných budov a nedostatočná sieť drobných služieb ▪ nevyužívanie plodov z ovocných sádov a zeleniny na výkup a konzervovanie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozitívne legislatívne zmeny v oblasti podnikania 	<ul style="list-style-type: none"> • prírodné katastrofy a kalamity • deštruktívny vplyv podnikateľských

<ul style="list-style-type: none"> kooperácia samosprávy, podnikateľov a neziskového sektoru rámci územia MAS Topoľa dostatok zdrojov EÚ na vytváranie nových pracovných miest 	lobistických skupín a zneužívania konkurencie v podnikaní.
--	--

4. Oblasť: Cestovný ruch a propagácia

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> existujúca možnosť spolupráce s Poľskom výhodná geografická poloha existencia atrakcií priamo v regióne blízkosť miest Stropkov, Svidník, Prešov, Bardejov blízkosť atrakcií, pamiatok, rekreačných oblastí potenciál pre budovanie cyklotrás lokalita bohatá na folklórne tradície tradícia konškých pretekov výučba študijných odborov súvisiacich s cestovným ruchom 	<ul style="list-style-type: none"> absencia informačných služieb a propagačných materiálov nevybudovaná rýchlostná komunikácia R4 nedobudované a neoznačené turistické chodníky a cyklochodníky nedostatočná spolupráca so susediacimi regiónmi slabá propagácia remesiel v lokalite nepripravenosť obyvateľov na poskytovanie služieb vidieckeho turizmu neexistuje kúpalisko, prírodná plocha na kúpanie chýbajúce pohostinské zariadenia s podávaním tradičných jedál absencia turistických informačných tabúlí neexistuje lyžiarske stredisko, klziská nepripravenosť na poskytovanie služieb lovného cestovného ruchu (poľovníctvo a rybárstvo) a agroturizmu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> podpora malých a stredných podnikateľov v CR zo strany štátu spolupráca s informačnými centrami regionálne a nadregionálne sieťovanie samospráv masívna podpora CR zo strany štátu sieťovanie s centrami CR v regióne zriadenie informačného a poradenského centra vytváranie balíkov služieb pre návštevníkov obce maximálne využívanie modernizovaného amfiteátra v Gíraltovcich koordinácia kultúrnych a spoločenských podujatí prostredníctvom MAS Topoľa pre celé územie. 	<ul style="list-style-type: none"> klimatické riziká zlé postavenie Slovenska a regiónu na trhu cestovného ruchu legislatíva obmedzujúca rozvoj turizmu

5. Oblasť: Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> rekonštruovaná poliklinika v Giraltovcích rozšírenie odborných ambulancií lekárov v Giraltovcích lekárne v Giraltovcích rehabilitačné služby sociálne služby v Giraltovcích 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočné kapacity pre umiestnenie chorých a odkázaných ľudí (denný stacionár) chýbajúca vývarovňa pre poskytovanie stravy chýba lôžkové nemocničné oddelenie v dostupnosti 25 km chýbajúca prepravná služba pre chorých a sociálne odkázaných absencia klubu dôchodcov v obci chýbajú poradenské centrá pre nezamestnaných absencia služieb pre chorých a sociálne odkázaných občanov (absencia terénnych sociálnych služieb) finančne nezabezpečená podpora opatrovateľských služieb zo strany štátu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> vznik a angažovanie mimovládnych organizácií v sociálnej a zdravotníckej oblasti kooperácia v rámci územia MAS Topoľa a euroregionu získavanie prostriedkov zo ŠR obce na sociálne služby 	<ul style="list-style-type: none"> prevládanie konzumného spôsobu života nepriaznivý demografický vývoj zhoršovanie zdravotného stavu dôchodcov

6. Oblasť: Vzdelanie, kultúra a šport

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> možnosť napojenia na internet výučba informatiky v školách dostatočná sieť MŠ a ZŠ v okolí výučba jazykových kurzov v Giraltovcích existencia Základnej umeleckej školy v Giraltovcích existujúci kultúrny dom existencia periodických aktivít: plesy, maškarné bály, MDŽ, Deň detí, Deň matiek, posedenia s dôchodcami pravidelné zastávky bibliobusu funguje krúžková a mimoškolská činnosť v rámci škôl funguje dobrovoľný hasičský zbor 	<ul style="list-style-type: none"> absencia atraktívnych študijných odborov potrebných na trhu práce absencia rekvalifikačných kurzov absencia kurzov na ukončenie vzdelania ZŠ, SŠ (maturita) neprístupnosť obyvateľov k vzdelávacím aktivitám 3. veku absencia detských ihrísk a verejných priestranstiev nefungujú vzdelávacie aktivity 3. veku absencia múzea absencia oddychových zón chýbajúce ochotnícke divadlo nefungujúci klub pre mládež absencia riadených klubových činností

<ul style="list-style-type: none"> ▪ tradícia lokálnych požiarnických súťaží ▪ usporadúvajú sa športové turnaje obecné aj medziobecné a regionálne	
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • kultúrne výmeny na regionálnej a nadregionálnej úrovni • príprava a realizácia projektov EÚ • podpora kultúry, vzdelávania a športu podnikateľskými subjektmi a sponzormi • spolupráca obce s okolitými samosprávami a organizáciami 	<ul style="list-style-type: none"> • klesajúci počet žiakov na školách, • deštruktívny vplyv západnej kultúry • odliv mladých ľudí z obce a regiónu • negatívny demografický vývoj

6.2 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE KALNIŠTE

Obec Kalnište je súčasťou vyššieho územného celku Prešov a územia MAS Topoľa. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Kalnište:

Poľnohospodárstvo:

- pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané, hovädzí dobytok a oviec a kôz) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z Poľska;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárskych podnikoch
- zanedbané pestovanie zeleniny, zemiakov a ovocných sádov,

Priemysel:

- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby, znižuje nadhodnotu;
- nízka ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov,

Služby:

- výrazné disparity vo vzťahu obce a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií;
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej konkurencie aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;
- nedostatočná podpora vedomostnej ekonomiky,

Technická infraštruktúra:

- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy a oneskorená výstavba rýchlostnej komunikácie R 4
- nevybudovaný verejný vodovod
- znižovanie rozlohy najmä pasienkov náletovými drevinami;

Sociálno – spoločenská oblasť:

- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;

- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulublízkostí hraníc, pričom za vysokokvalifikovanú prácu nie sú náhrady;
- nedostatočné investície do nájomného bývania, regenerácie bytového fondu a pomalá obnova kultúrnohistorických pamiatok, čo je spôsobené nedostatkom vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov;
- slabá spolupráca subjektov vo vnútri regiónu;
- nevyhovujúca miera nezamestnanosti s nevyrovnanou ponukou pracovných miest v obci

Faktory rozvoja obce Kalnište

V poľnohospodárstve:

- obnova ovocných sádov, zeleniny a iných netradičných plodín dáva možnosti rozvoja agrofarmu, kde majú najmä mladí farmári možnosť realizácie podnikateľských zámerov s možnosťou získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci PRV a využívať kvalitu pôdneho fondu na pestovanie netradičných ekologických potravín a živočíšnej výroby,

V priemysle:

- rozvinutá a rozšírená priemyselná výroba obytných buniek, drevospracujúceho priemyslu ako i tradičných výrobkov z dreva s možnosťou posilňovania exportu,

V službách:

- geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty so zahraničnými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia a medzinárodnej spolupráce na úseku vidieckeho CR s prípravou jedál z bio potravín.

V technickej infraštruktúre:

- polohový potenciál obce,
- využitie biomasy a bioplynu;

V sociálno-spoločenskej infraštruktúre:

- dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotníckych zariadení.

STRATEGICKÁ ČASŤ

Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je podľa zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja: odstraňovať alebo zmiernovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Strategickým cieľom PHRSR je uplatňovaním postupov strategického rámca pomocou integrovaných plánov a vytvorením partnerstiev dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj obce s maximálnym využitím ekonomických, environmentálnych a ľudských zdrojov a to určením si hlavných priorít a špecifických cieľov a realizáciou opatrení naplniť v roku 2024 víziu obce Kalnište v roku 2024.

7 VÍZIA OBCE KALNIŠTE

Vízia obyvateľov obce Kalnište do roku 2024

„My obyvatelia obce Kalništa po roku 2024 žijeme v území MAS TOPOĽA, kde vďaka modernej poľnohospodárskej veľkovýrobe a farmárskej malovýrobe bioproduktov, dobudovanej technickej infraštruktúre, poskytuje podmienky najmä pre rozvoj agroturistiky i v našej obci, čo aktívne vplýva na vznik flexibilných podmienok na vytváranie nových pracovných príležitostí. Rozvoj ďalších podnikateľských aktivít v malovýrobe a službách, rozvinutej sieti sociálnych služieb a všestranných podmienok pre aktivity vo voľnom čase v čistom a zdravom prostredí - to všetko sa podieľalo na neustálom ekonomickom a spoločenskom raste obce Kalnište, najmä pri uspokojovaní všestranných potrieb nás, obyvateľov i návštevníkov obce“.

7.1 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Hospodárska oblasť

Snahou obce v oblasti ekonomického rastu je zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce, zvýšenie jej konkurencieschopnosti, rozvoj malého podnikania (založenie sociálneho podniku) a stredného podnikania ako i efektívneho využívania dlhodobo nezamestnaných v malých obecných službách a aktivačných prácach ako i využívaním projektov podľa výziev MPSVaR. V roku 2020 predpokladáme zníženie nezamestnanosti v obci o 2 %.

V oblasti technickej infraštruktúry obec vynaloží maximálne úsilie o presvedčení obyvateľov obce na výstavbu verejného vodovodu napojením na vodovodný rad Starina.

V oblasti cestnej infraštruktúry sa obec plánuje zamerať na predĺženie, úpravu a rekonštrukciu miestnych komunikácií, ktoré sú v správe obce. Na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky je zámerom obce vybudovať a rekonštruovať chodníky popri miestnych cestných komunikáciách.

Dôležitou súčasťou rozvoja obce je oblasť cestovného ruchu. Obec sa chce zamerať na vzdelanie obyvateľov -poskytovateľov ubytovacích služieb a na vybudovanie cykloturistického chodníka do Giraltoviac a úzkej spolupráce s Informačným a poradenským centrom v Giraltoviaciach.

Sociálna oblasť

V oblasti vzdelávania je cieľom obce zlepšiť kvalitu vzdelávania využívaním nových vzdelávacích metód.

Zlepšenie podmienok na integráciu vo výchove a vzdelávaní chce obec dosiahnuť prostredníctvom modernizácie materiálno- technického vybavenia školy, ako aj prostredníctvom vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie zamestnankýň a zamestnancov, ktorí sa venujú deťom so zdravotným postihnutím, talentovaným deťom a deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Technicko-materiálne vybavenie zahŕňa nákup interaktívnych tabúl, vybavenie odborných učební a nákup IKT zariadení do jednotlivých učební.

V oblasti komunikácie s rodičmi a rodinnými príslušníkmi žiakov a žiačok by sa obec mala zamerať na aktualizáciu webovej stránky školy a jej údržbu.

V oblasti kultúry je cieľom obce obnova Náhrobku a zvonice.

V oblasti rozvoja športu sa chce obec zamerať na rekonštrukciu a obnovu športovísk v obci, náučných chodníkov a na podporu súťaží konských záprahov.

Environmentálna oblasť

Víziou obce v environmentálnej oblasti je vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov. Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia, využívanie vodných zdrojov, ochrana ovzdušia a nakladanie s odpadmi a celková ochrana a revitalizácia krajiny. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného prostredia, dobudovanie environmentálnej infraštruktúry.

Dôležitým prvkom v oblasti životného prostredia je aj zníženie produkcie odpadov a zvýšenie množstva odseparovaného odpadu obyvateľmi obce. Dosiahnutie tohto cieľa chce obec podporiť prostredníctvom environmentálnej výchovy žiakov ZŠ a zvyšovania environmentálneho povedomia obyvateľov obce prostredníctvom osvetových aktivít.

Obec sa chce zamerať na zlepšenie kvality povrchových vôd prostredníctvom čistenia a úpravy brehov potokov, vysádzaním vhodných drevín.

8 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu rozvoja obce obsahuje zoznam opatrení a aktivít uskutočnenie ktorých je potrebná na zabezpečenie realizácie PHRSR obce. Obsahuje konkrétne zámery vedenia obce a občanov obce v oblasti hospodárskej, oblasti environmentálnej a sociálnej až po úroveň opatrení a jednotlivých aktivít potrebných k naplneniu cieľov v daných oblastiach.

Tabuľka 13 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v sociálnej oblasti

Sociálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
1.1 . Doplnenie a skvalitnenie ponuky pre rekreačný šport	1.1.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	Vybudovanie viacúčelového športového ihriska	58 630 Eur
1.2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení	1.2.1. Rekonštrukcia a modernizácia školskej infraštruktúry	Výstavba detského ihriska	66 000 Eur
	1.2.2. Obnova školských zariadení	Zavedenie technológií na úsporu energie a využitie obnoviteľných zdrojov energie	60 000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 14 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v hospodárskej oblasti

Hospodárska oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
2.1. Zabezpečenie účinnej propagácie obce	2.1.1. Propagačná činnosť v oblasti cestovného ruchu v súčinnosti s RIAPC	Podpora marketingu a manažmentu služieb, spolupráca s Informačným a poradenským centrom v Gíraltovciach	500 Eur
	2.1.2. Budovanie informačných tabúľ	Spracovanie informačných tabúľ a ich vyhotovenie	500 Eur
		Inštalácia informačných tabúľ	1500 Eur
	2.1.3. Aktualizácia webovej stránky obce	Zabezpečenie finančných prostriedkov	200 Eur
2.2. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií	2.2.1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	Vypracovanie projektovej dokumentácie	4000 Eur
		Rekonštrukcia miestnych komunikácií	20 000 Eur
		Rekonštrukcia zastávok SAD	5000 Eur
	2.2.2. Výstavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2000 eur
		Výstavba chodníka	15000 Eur
		Rekonštrukcia chodníka popri komunikáciách v obci	15000 Eur
2.3. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu technickej infraštruktúry	2.3.1. Zabezpečiť odvádzanie odpadových vôd	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2000 Eur
		Dobudovanie kanalizácie	400 000 Eur
	2.3.2. Zabezpečiť čistenie odpadových vôd	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2000 Eur
		Dobudovanie prečerpávacej stanice	100 000 Eur
	2.3.3. Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Vypracovanie projektovej dokumentácie	5000 Eur
		Rekonštrukcia verejného osvetlenia	40 000 Eur
	2.3.4. Rekonštrukcia obecného rozhlasu	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2000 Eur
		Rekonštrukcia obecného rozhlasu	5000 Eur
		Výstavba a montáž obecného rozhlasu	2000 Eur
	2.3.5. Zabezpečiť zásobovanie pitnou	Vypracovanie projektovej dokumentácie	15 000 Eur

Hospodárska oblasť			
	a prevádzkovou vodou	Výstavba vodovodnej siete	500 00 Eur
2.4 Zvýšenie bezpečnosti v obci	2.4.1 Prevencia proti krádežiam	Inštalácia kamerového systému	8000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 15 Plánované ciele, opatrenia a aktivity v environmentálnej oblasti

Environmentálna oblasť			
Cieľ	Opatrenie	Aktivita	Suma
3.1. Likvidácia komunálneho odpadu	3.1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu	Zabezpečenie vhodných podmienok pre realizáciu separovaného zberu	12 000 Eur
		Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	23 000 Eur
3.2 Ochrana vôd	3.2.1. Výstavba proti záplavovým opatrení	Vypracovanie projektovej dokumentácie	10 000 Eur
		Výstavba protizáplavových opatrení	50 000 Eur
		Spevnenie brehov potokov	50 000 Eur
		Revitalizácia vodného toku – úprava koryta, spevnenie brehov, prehĺbenie	300 000 Eur
3.3. Ochrana ostatných súčastí ŽP	3.3.1. Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci	Vypracovanie projektovej dokumentácie	2000 Eur
		Výstavba a revitalizácia obecnej oddychovej zóny, úprava tvorba verejných priestranstiev	10 000 Eur
		Výstavba zelene na voľných priestranstvách v obci	3 000 Eur
3.4. Likvidácia nezákonne umiestneného odpadu	3.4.1. Riešenie čiernych skládok	Odstránenie a monitorovanie čiernych skládok	2 000 Eur

Zdroj: vlastné spracovanie

9 EX ANTE HODNOTENIE

Samospráva identifikovala projekty, ktoré plánuje realizovať v Programovom období 2014 2020 s výhľadom do roku 2024 v jednotlivých oblastiach. Realizáciou týchto projektov dôjde k zatraktívneniu územia obce a zvýšenie úrovne poskytovaných služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce.

Oblasť hospodárska:

- Uzatvorenie dohody s Regionálnym a informačným a poradenským centrom s poskytovateľmi služieb v oblasti vidieckeho CR
- Inštalácia informačných tabúl
- Spracovanie bulletínov a máp v spolupráci MAS Topoľa a RIAPC
- Vybudovanie nových turistických tras, využitie členov združení

- Výstavba cykloturistické chodníka do Giraltovec a okolitých obcí smerom na Babie s osadením informačných tabúl
- Vytvoriť inštitucionálne podmienky pre podporu Sociálneho podniku
- Zabezpečenie priestorov pre prevádzku Sociálneho podniku.
- Zriadenie obecného trhoviska
- Zabezpečenie priestorov na konanie a organizáciu poradenských služieb
- Výstavba miestnych komunikácií z dôvodov IBV
- Vybudovať verejný vodovod, ako jednu z hlavných hygienických podmienok pre rozvoj VCR
- Rekonštrukcia rozhlasu
- Rozšírenie rozvodov elektrickej energie, plynu a pitnej a odpadovej vody z dôvodov výstavby
- Rekonštrukcia domu smútku
- Vytvorenie prístupu širokopásmového internetu
- Rozšírenie služieb CR rekonštrukciou kaštieľa a zriadenie múzea

Oblasť environmentálna:

- Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber
- Likvidácia čiernej skládky
- Výstavba zberného miesta na zhromažďovanie separovaného odpadu
- Prechod na alternatívne zdroje vykurovania domácnosti a budov vo vlastníctve obce
- Spevnenie brehov potoka
- Dostavba ČOV
- Výstavba a rozšírenie obecného parku
- Revitalizácia zelených plôch v obci
- Obstaranie technológie na výrobu štiepky vrátane skladového hospodárstva
- Organizácia školení v oblasti ochrany ŽP a vidieckeho CR

Oblasť sociálna:

- Rekonštrukcia a rozširovanie vhodných stavebných objektov v obci na sociálne služby
- Zvýšenie energetickej hospodárnosti budov patriacich obci
- Výstavba denného stacionára
- Rekonštrukcia interiérov kultúrneho zariadenia
- Materiálno – technické vybavenie denného stacionára
- Výstavba športového areálu v areáli školy
- Materiálno technické vybavenie materskej školy
- Rekonštrukcia športového areálu
- Materiálno technické vybavenie odborných učební
- Rozšírenie priestorov obecnej knižnice
- Spracovať koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme
- Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí v obci
- Aktualizácia webovej stránky

10 REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačnú časť Programu rozvoja obce tvorí opis organizačného zabezpečenia riadenia, zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi a subjektmi pri realizácii jednotlivých cieľov vyplývajúcich z *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište na roky 2015 – 2024*.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR

Realizácia Programu rozvoja obce Kalnište bude pozostávať z vykonávania navrhnutých aktivít. Zoznam kľúčových aktivít bude prerokovaný na obecných zastupiteľstvách a verejných zasadnutiach obce a bude každoročne aktualizovaný podľa potrieb obce a možností financovania. Manažment obce plní vo vzťahu k Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja nasledovné úlohy:

- vyčlenenie finančných prostriedkov potrebných na plánované aktivity
- realizácia projektov, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobu udržateľné
- monitorovanie realizácie projektov a plnenia úloh vyplývajúcich z programu rozvoja obce

Komunikačná stratégia

O realizácii jednotlivých aktivít, ktoré sú plánované v rámci spracovaného Programu rozvoja obce bude verejnosť informovaná prostredníctvom webovej stránky obce, úradnej tabule a na verejných zhromaždeniach. Každý rok sa uskutoční stretnutie pracovnej skupiny pre monitorovanie a hodnotenie PHRSR z dôvodu aktualizácie a realizácie jednotlivých aktivít ich finančnej hodnoty, časového harmonogramu, zdrojov financovania a súladu realizácie so schváleným PHRSR obce.

Monitorovanie a hodnotenie

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PRO. Obec bude postupovať podľa Plánu priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2015 - 2024. Výstupom procesu bude správa o monitorovaní a správa o hodnotení, s ktorou budú oboznámení poslanci obecného zastupiteľstva v Kalništi, pracovníci obecného úradu a verejnosť.

Plán priebežného hodnotenia PRO na programové obdobie 2015 -2024 zahŕňa výkon kontroly a spôsob hodnotenia PRO. Hodnotenie jednotlivých častí PRO alebo PRO ako celku je definované dôvodom výkonu kontroly a periodicitou výkonu kontroly.

Dôvodom pre výkon hodnotenia na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obecného zastupiteľstva, koordinátora PHRSR prípadne na základe podnetu zo strany kontrolóra obce, na základe auditu prípadne na základe protokolu NKÚ SR môže byť nesúlad spracovaného PHRSR s jeho jednotlivými cieľmi a aktivitami na ich splnenie a ich skutočnou realizáciou či po stránke obsahovej alebo finančnej.

Hodnotením získame poznatky, ktoré môžeme zapracovať do už schváleného PHRSR obce ich doplnením a následne jeho schválením členmi obecného zastupiteľstva.

Periodicita tohto hodnotenia u strategického hodnotenia je 2 roky po schválení PHRSR a tematické hodnotenie každý rok po schválení PHRSR počas celého programového obdobia 2015 – 2024. Ostatné druhy hodnotení PHRSR budeme realizovať na základe vzniknutej spoločenskej potreby.

Tabuľka 16 Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2015 – 2024

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania / periodicita
Strategické hodnotenie	2017	Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, koordinátora PRO Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	2016	Na základe rozhodnutia starostu obce, poslancov obce, podnetu občanov, koordinátora PRO Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Tematické hodnotenie časti PRO	2016	Na základe nesúladu medzi plánovanými aktivitami a cieľmi so skutočnosťou Na základe vzniknutej spoločenskej potreby
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	priebežne	Nesúlad medzi cieľmi stanovenými v PRO a ich značnom odklone v skutočnosti Na základe vzniknutej spoločenskej potreby, návrh na revíziu prípadne doplnenie PRO
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	priebežne	Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov, podnetu kontrolóra obce, podnetov z kontroly, na základe auditu, na základe protokolu NKÚ SR Na základe vzniknutej spoločenskej potreby

Zdroj: Vlastné spracovanie

11 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán obsahuje zoznam najväčších projektov na daný rozpočtový rok s výhľadom na najbližšie roky a zahŕňa časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít z PHRSR.

V akčnom pláne sú zaznamenané jednotlivé aktivity v rámci jednotlivých oblastí, ktoré sú realizované v danom roku a ktoré plánuje obec realizovať v najbližších rokoch. Je tam uvedený stručný popis aktivity, zapojenie subjektov alebo partnerov a objem a zdroje finančných prostriedkov potrebných na realizáciu jednotlivých aktivít.

Aktualizácia akčného plánu bude vykonávaná 1 x ročne na základe už realizovaných aktivít s výhľadom na realizáciu aktivít na základe predpokladaných výziev z jednotlivých Operačných programov prípadne na základe realizácie aktivít z ich zdrojov vrátane rozpočtu obce.

Pri spracovaní akčného plánu sa vychádzalo z tabuľky ex – post hodnotenia PHRSR za predchádzajúce plánovacie obdobie a priorít realizovania jednotlivých aktivít, ktoré sú v danom čase aktuálne realizovateľné. Akčný plán tvorí prílohu k PHRSR obce Kalnište.

12 FINANČNÁ ČASŤ

Vo finančnej časti Programu rozvoja obce sú uvedené viac zdrojové formy financovania, ktoré budú priebežne dopĺňané na základe Operačných programov a iných možných finančných zdrojov, z ktorých bude realizácia jednotlivých opatrení financovaná.

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu.

Tabuľka 17 Predpokladané zdroje financovania jednotlivých opatrení

Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Sociálna oblasť							
Opatrenie 1.1.1.	58 630	43 972,5	14 657,5	0,00	0,00	58 630	0,00
Opatrenie 1.2.1.	66 000	49 500	16 500	0,00	0,00	66 000	0,00
Opatrenie 1.2.2.	60 000	48 000	9 000	0,00	3 000	60 000	0,00
Hospodárska oblasť							
Opatrenie 2.1.1.	500	375	125	0,00	0,00	500	0,00
Opatrenie 2.1.2.	2 000	1 500	500	0,00	0,00	2 000	0,00
Opatrenie 2.1.3.	200	0,00	0,00	0,00	200	200	0,00
Opatrenie 2.2.1.	29 000	23 200	4 350	0,00	1 450	29 000	0,00
Opatrenie 2.2.2.	32 000	25 600	4 800	0,00	1 600	32 000	0,00
Opatrenie 2.3.1.	402 000	0,00	402 000	0,00	0,00	402 000	0,00
Opatrenie 2.3.2.	102 000	0,00	102 000	0,00	0,00	102 000	0,00
Opatrenie 2.3.3.	45 000	36 000	6 750	0,00	2 250	45 000	0,00
Opatrenie 2.3.4.	9 000	0,00	0,00	0,00	9 000	9 000	0,00
Opatrenie 2.3.5.	515 000	0,00	515 000	0,00	0,00	515 000	0,00
Opatrenie 2.4.1	8 000	6 400	1 200	0,00	400	8 000	0,00
Environmentálna oblasť							
Opatrenie 3.1.1.	33 000	0,00	29 700	0,00	3 300	33 000	0,00
Opatrenie 3.2.1.	410 000	0,00	389 500	0,00	20 500	410 000	0,00
Opatrenie 3.3.1.	15 000	11 250	3 750	0,00	0,00	15 000	0,00
Opatrenie 3.4.1	2 000	1 600	400	0,00	0,00	2 000	0,00

Zdroj: vlastné spracovanie

V tabuľke č. 18 Indikatívny rozpočet –sumarizácia, uvádzame predpokladané ročné finančné náklady v rámci jednotlivých oblastí na základe predpokladaných výziev z jednotlivých operačných programov a na základe finančných nákladov na realizáciu jednotlivých aktivít.

V prípade zmeny harmonogramu výziev z jednotlivých operačných programov a tým aj k podstatným rozdielom v indikatívnom finančnom rozpočte na celé programové obdobie bude

potrebné na základe vykonania hodnotenia finančnej časti PRO upraviť indikatívny rozpočet na programové obdobie podľa jednotlivých oblastí a aj ako celok.

Tabuľka 18 Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	ROK								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
I. Sociálna oblasť	0	58 630	66 000	163 980	0	0	0	0	0
II. Hospodárska oblasť	700	11 000	0	37 000	434 000	45 000	102 000	515 000	0
III. Environmentálna oblasť	2000	0	0	0	33 000	15 000	0	410 000	0
Spolu	2700	69 630	66 000	200 980	449 000	60 000	102 000	925 000	0

Zdroj: vlastné spracovanie

13 ZÁVER

Spracovaním PHRSR obce Kalnište vznikol strategický strednodobý dokument v záujme zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce a územia MAS TOPOĽA a je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja obce v jej jednotlivých oblastiach.

Tabuľka 19 Postup tvorby PHRSR - záver

Dokument	
Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište
Štruktúra:	Úvod, Analytická časť, Strategická časť, Programová časť, Realizačná časť, Finančná časť a Záver
Spracovanie	
Forma spracovania:	Na základe mandátnej zmluvy
Obdobie spracovania:	Apríl – December 2015
Riadiaci tím:	4 členovia, 5 stretnutí
Pracovné skupiny:	3 pracovné skupiny, 9 členov, 9 stretnutí
Externá odborná spolupráca:	Riadiaci tím MSRÚ MAS Topoľa
Účasť verejnosti :	Komunikácia s verejnosťou, 30 osôb
Náklady na spracovanie:	350 EUR
Prerokovanie	
Prerokovanie v komisiách samosprávy - verejné pripomienkovanie nebolo vznesené	
Schválenie	
Obecné zastupiteľstvo v Kalništi schvaľuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište do roku 2024	

Zdroj: vlastné spracovanie

Program rozvoja obce vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencie schopnosť regiónu.

Program rozvoja obce je otvorený dokument, ktorý bude pravidelne vyhodnocovaný a aktualizovaný podľa vyžadujúcich si potrieb na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v programe má obecné zastupiteľstvo, starosta obce a príslušné komisie zriadené pri obecnom zastupiteľstve. Predpokladom pre úspešnú realizáciu rozvojových zámerov obce je aktívny prístup volených zástupcov v obecnom zastupiteľstve pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní možností financovania plánovaných aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kalnište
Programovacie obdobie 2014–2020

Kolektív spracovateľov PHRSR obce Kalnište ďakuje všetkým zúčastneným za vynaložené úsilie a čas.

Predmetný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa: 11.12.2015 uznesením č. 40/2015.

.....

pečiatka obce

.....

Jozef Cauner - starosta obce

AKČNÝ PLÁN

Akčný plán obsahuje zoznam najväčších projektov na daný rozpočtový rok s výhľadom na najbližšie roky a zahŕňa časový harmonogram realizácie jednotlivých aktivít z PHRSR.

1. Sociálna oblasť

Problém 1 : Nevybudované športové zariadenia

Opatrenie 1: Zlepšiť stav v športovej vybavenosti pre voľnočasové aktivity

Cieľ 1.1: Vybudovanie viacúčelového športového ihriska

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy zdrojov
	dĺžka	dátum		
Obec Kalnište	1 rok	2016	58 130,84 EUR	PRV MŠVVaŠ SR Vlastný rozpočet

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
1.1.1	Vypracovanie PD	2016	2 500
1.1.2	Stavebné povolenie	2016	-
1.1.3	Výstavba	2016	55 630,84

Problém 2 : Nevybudované detské ihriská

Opatrenie 2 : Vybudovať detské ihrisko s dostatočným príslušenstvom pri MŠ

Cieľ 2.1: Výstavba detského ihriska

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy Zdrojov
	dĺžka	dátum		
Obec Kalnište	1 rok	2016	65 840,16 EUR	PRV Vlastný rozpočet

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
2.1.1	Vypracovanie PD, ohlásenie drobnej stavby	2016	2 550
2.1.2	Výstavba detského ihriska s príslušenstvom	2016	62290,16

Problém 3 : Vysoké náklady na energie v MŠ

Opatrenie 3: Využiť moderné technológie na úsporu energie z obnoviteľných zdrojov

Cieľ: 3.1: Zavedenie technológií na úsporu energie a využitie obnoviteľných zdrojov energie v MŠ

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy Zdrojov
	dĺžka	dátum		
Obec Kalnište	1 rok	2016	60 000 EUR	PRV Vlastný rozpočet

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
3.1.1	Vypracovanie PD	2016	5 980
3.1.2	Stavebné povolenie s odbornými posudkami	2016	-
3.1.3	Výstavba s osadením technológie	2016	54 020

2. Hospodárska oblasť

Problém 4 : Neukončené komunikácie s chodníkmi k IBV a k službám, vymeniť nevyhovujúce zastávky a možnosť prechodu cez potok

Opatrenie 4: Zlepšiť stav komunikácií a bezpečnosti

Cieľ 4.1 : Rekonštrukcia a dobudovanie miestnych komunikácií, lávok, chodníkov a 2 autobusových zastávok

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy zdrojov
	dĺžka	dátum		
Obec Kalnište	2 roky	2016 - 2019	60 000 EUR	PRV z programovacieho obdobia 2015- 2020

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie	Sumár
		Od - do	v EUR
4.1.1	Majetkovoprávne usporiadanie	2016	2 000
4.1.2	Projektová dokumentácia a Stavebné povolenie	2016	4 000
4.1.3	Dobudovanie miestnych komunikácií a chodníkov	2018	49 000
4.1.4	Osadenie autobusových zastávok	2018	3 000
4.1.5	Výstavba lavičky cez potok	2019	2 200

3. Environmentálna oblasť

Problém 5: Nevyhovujúci stav verejných priestranstiev a parku

Opatrenie 5: Terénne úpravy, výsadba drevín a kvetinových záhonov s osadením prvkov drobnej architektúry

Cieľ 5.1: Zlepšenie vzhľadu obce – úprava a tvorba verejných priestranstiev, parku

Miesto realizácie	Časový harmonogram		Finančná náročnosť	Alternatívy zdrojov
	dĺžka	dátum		
Obec Kalnište	2 roky	2018 - 2020	20 000 EUR	PRV Vlastný rozpočet

Aktivity:

Číslo:	Aktivita:	Trvanie Od - do	Sumár v EUR
5.1.1	Projektová dokumentácia, ohlásenie stavby	2018	1 000
5.1.2	Terénne úpravy s výsadbou	2019	13 000
5.1.3	Osadenie prvkov drobnej architektúry	2020	6 000

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
Gestor CLLD	Hlavným orgánom zodpovedným za koordináciu prípravy a implementácie CLLD na národnej úrovni je sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Nariadenie (EÚ) 1303/2013	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (všeobecné nariadenie),
Nariadenie (EÚ) 1305/2013	Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005,
NFP	Nenávratný finančný príspevok
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 – 2020
RO	Riadiaci orgán
SR	Slovenská republika
Stratégia CLLD	Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou
Z. z.	Zbierka zákonov
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z PRV – projekt
príručka	Príručka pre žiadateľa o NFP
príručka 19.2	Príručka pre žiadateľa v rámci podopatrenia 19.2 -
Zákon o EŠIF	Zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Systém riadenia	Systém riadenia PRV 2014 -2020
Systém riadenia	Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové

CLLD	obdobie 2014 – 2020
Výberová komisia	<p>Výberová komisia pre schvaľovanie stratégií CLLD a výber MAS (ďalej len „Výberová komisia“) je zriadená gestorom CLLD ako spoločný orgán zložený z členov riadiaceho orgánu pre PRV a riadiaceho orgánu pre IROP. Výberová komisia sa zriaďuje za účelom organizovania celého výberového procesu Miestnych akčných skupín (ďalej len „MAS“) v rámci podopatrenia 19.2 PRV, vrátane zabezpečenia hodnotenia predložených projektových zámerov pre Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „stratégia“) a overenia vhodnosti zadefinovania hodnotiacich a výberových kritérií predkladaných jednotlivými MAS pre plánované opatrenia a následne predkladané žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej „ŽoNFP“). Na základe finančných alokácií Výberová komisia odporučí aby príslušným MAS bol po splnení podmienok podľa poradia udelený štatút MAS zo strany PPA.</p>

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2014 - 2020
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR PSK),
6. RIÚS PSK 2014 – 2020
7. Národný program reforiem, máj 2012,
8. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
9. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
10. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
11. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
12. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
13. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
14. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
15. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
16. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
17. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
18. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
19. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
20. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
21. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
22. Interné materiály obce
23. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000
24. www.statistics.sk
25. Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012